

Josep PERARNAU I ESPELT

DOCUMENTACIÓ PAPAL RELATIVA ALS PAÏSOS CATALANS
EN QUATRE REGISTRES DEL S.XV DE
L'ARCHIVIO SEGRETO VATICANO

Aquestes pàgines es troben en total continuïtat amb les d'aquest anuari, XII (1993), 316-329, i hom ha de considerar repetides ací les informacions allí donades sobre la forma d'accés a aquestes butlles.

La diferència més visible entre aquelles pàgines i aquestes és que, igual com ha succeït a tothom que s'ha ocupat de documentació papal, s'ha anat desplaçant vers una publicació cada vegada més completa dels respectius textos, tot i que manta vegada el transcriptor té la impressió que no caldria donar tant d'espai a redaccions de pura fórmula o a precisions jurídiques, molt vàlides per a l'interessat, per al temps i per a un dret canònic molt concret, els dels beneficis eclesiàstics, cada vegada més allunyat i, doncs, més difícil d'entendre. En conseqüència, la transcripció textual és molt més abundant en aquestes pàgines que en aquelles i, en general, la tendència ha estat la de reproduir els documents sencers; una mostra de la complicació jurídica, a la qual m'acabo de referir, pot trobar-se en la butlla núm. 35, datada el 31 de desembre del 1479, en la qual, tant o més que la concessió d'un benifet, es tractava d'assegurar, gairebé diria de reblar, drets de precedència sobre d'altres aspirants, drets de precedència que en gran part consistien en l'anterioritat de datació d'un document d'expectativa; un món realment llunyà, però que necessàriament ha d'ésser tingut en compte si hom es vol fet una imatge de la realitat fidel a la veritat i no pas a cabòries mediàtiques; per això, el dit document és reproduït en la seva integritat.

Cal una explicació del salt cronològic entre els documents pertanyents al Reg. Lat[eranense] 430, del 1446, i els dels altres tres, tots ells dels anys 1478-1480. La publicació dels primers respon a una certa normalitat, ni que sigui la de considerar que documents com el de la fundació de l'Hospital unificat de Lleida¹ o el de l'encàrrec de reforma del nostre Estudi General (núm. 14), per

1. És el document que porta el núm. 2. La publicació d'aquesta butlla té encara una doble justificació: el juliol del 1936 cremà tot l'arxiu de l'Hospital de Lleida, i segurament per això sembla haver desaparegut completament dels arxius lleidetans, car és desconeguda de Prim BERTRAN I ROIGÉ, *Sobre els inicis d'una institució benèfica baixmedieval: l'Hospital de Santa Maria de la ciutat de Lleida (1435-1519)*, dins «Universitas Tarraconensis», X (1991 [1992] = Homenatge al professor Francesc Cortiella i Òdena), 33-53 (el lector pot veure aquest article resumit més avall en la secció segona de les Notícies bibliogràfiques); i la seva redacció, igual com la de la

només donar alguna mostra, feien urgent llur publicació; la dels segons al fet del descobriment en els respectius registres vaticans de les butlles relatives a Joan de Tagamanent i al projecte, per ell assumit i finançat, d'una escola de lulisme al Puig de Randa; és normal que el treball en els dits volums incités la curiositat d'identificar-hi les altres butlles relacionades amb els Països Catalans; afegim que llur contingut no deixa d'informar-nos indirectament d'un fet que ens toca directament, el de la formació d'un 'clan Borja' durrant aquells tres anys, atesa la quantitat de concessions adreçades a persones que són qualificades de «familiaris, commensalis» del futur Alexandre VI; heus ací, doncs, la raó de llur presència en aquestes pàgines i del salt cronològic entre les dues datacions.

En el paràgraf anterior he assenyalat aspectes, que m'han semblat particularment interessants en la informació proporcionada per aquesta seixantena de documents. El lector d'ATCA ha estat puntualment informat, per exemple, de la successiva publicació, tan impresentable, dels volums del *Diplomatari de Banyoles*;² tal com era de preveure, aquell recull no aplega tota la documentació relativa a la població del llac, tal com ho demostra el nostre document núm. 16, que, de més a més, permet de saber molt més d'allò que diu, car reporta un altre episodi de la lluita sorda entre el monestir d'una banda i el poble i consell municipal (amb la parròquia?) de l'altra; sota el silenci del document, en efecte, eloqüent com cap d'altre, s'endevina l'estira i arronsa amb el (o contra el) monestir o abat o les prerrogatives d'aquests; si les concessions de la butlla arribaren a aplicar-se, poble i consell municipal (amb la parròquia) haurien acabat marcant un bon gol al partit contrari.

Sigui'm també permès de remarcar allò que representen per a les respectives configuracions comunitàries, eclesiàstiques i civils, butlles com les adreçades a Navarrés (núm. 6) o Almussafes³ (núm. 10); la destinada a ajudar a la reconstrucció de l'església parroquial de Peníscola després d'un incendi que devia fer desaparèixer moltes de les joies cultuals deixades pels darrers anys del Cisma d'Occident (núm. 8); la que agregava la parròquia de Pià al capítol canonical de Sant Joan de Perpinyà (núm. 52); la que afavoreix la processó dels Set Goigs dels dissabtes cap al tard, a Sant Martí de València (núm. 29); i la que informa d'activitats de màgia a Barcelona (núm. 25). Assenyalem, encara, les 'pensions de vellesa' dels núms. 1, 4, 9, 11 i 17. I acabem amb aquella batussa entre dos

butlla de la reforma de l'Estudi General lleidetà (document núm. 14), és d'un dels grans capdavanters de l'humanisme italià, Poggio Bracciolini.

2. Vegeu, «Arxiu de Textos Catalans Antics», V (1986), 350-351; IX (1990), 373-375; X (1991), 396-397; XI (1992), 474-476; XII (1993), 452-453; i XIV (1995), 377-378.

3. Justament les dades d'aquell document, segons les quals la ja existent església d'Almussafes era «filia parrochialis ecclesie loci d'Aspioca» obliga a revisar la notícia de la «Gran Enciclopèdia Catalana», s. v. 'Almussafes', segons la qual en els primers segles després de la conquesta la dita església depenia de Benifaïó.

canonges al mateix cor de la Seu de Lleida el dia de Corpus, notícia que hauria fet les delícies dels xafarders de tots els temps (núm. 23).

Roma, febrer 1996

I

DE L'ASV., REG. LAT. 430

1

Eugeni IV encarrega a l'ardiac major de la Catedral de Girona de col·locar Pere Riba en lloc de Pere Bruguera, el qual per raons d'edat i de xacres, renuncia al càrrec de sagristà d'Ullestret, i d'assegurar al darrer una pensió anyal de quinze lliures barceloneses.

Roma, 16 març 1446 (1445)

Ff. 9r-11r

Eugenius, etc.

Dilecto filio archidiacono maiori ecclesie Gerundensis, salutem, etc.

Apostolice Sedis circumspecta benignitas...

Cum, itaque, sicut accepimus, dilectus filius Petrus Bruguera, sacrista parochialis ecclesie Sancti Petri loci de Occulostricto, Gerundensis diocesis, sexagesimum quintum sue etatis annum attingens, adeo senio confractus et sui corporis viribus destitutus existat quod sacristie eiusdem ecclesie, cui totalis ipsius loci parochianorum et habitatorum cura animarum imminet, deinceps utiliter deservire ac curam huiusmodi gerere [f. 9v] et exercere, prout deceret et congrueret, nequeat commode per seipsum, et propterea predictam sacristiam, quam obtinet, sponte et libere resignare proponat, Nos, votis ipsius Petri Bruguera in hac parte favorabiliter annuentes..., Sacristiam predictam [f. 10r]...Petro Riba conferre et assignare, ac Petro Bruguera prefato super fructibus, redditibus et proventibus huiusmodi pensionem annuam quindecim librarum Barchinonensium..., eidem Petro Bruguera, quoad vixerit... singulis annis efficaciter persolvendam, de consensu ipsius Petri Riba reservare, constituere et assignare eadem auctoritate procures... [f. 11r]

Datis Rome apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadragesimo quinto, decimo septimo kalendas aprilis, anno sexto decimo.

2

Eugeni IV, a petició de la Ciutat de Lleida, encarrega el bisbe de la mateixa ciutat

d'unificar tots els antics hospitals lleidetans en un de sol.

Roma, 31 març 1446

Ff. 14r-15v

Eugenius, etc.

Venerabili fratri episcopo Ilerdensi, salutem, etc.

Licet ex debito summi pontificatus officii, nobis desuper iniuncti, circa fidelium quorumlibet profectus, commoda et utilitates Nos deceat intentos existere, illos tamen ex eis, qui mole paupertatis oppressi, suis pro tempore infirmitatibus et aliis necessitatibus providere nequeunt, tanto propensiori caritatis studio quanto ipsorum miserabili condicione pensata, id conspicimus in Domino salubriter expedire.

Sane, pro parte dilectorum filiorum communitatis et civium civitatis Ilerdensis, nobis nuper exhibita petitio continebat quod, quamvis civitas predicta notabilis ac famosa existat, ac, inter alias, ad illam personarum utriusque sexus ad Sanctum Iacobum in Compostella pro tempore peregrinantium, et aliorum fidelium, presertim Gallicorum, Hispanorum, Alamannorum et Italicorum ad diversas mundi partes se pro tempore conferentium magna sepius confluat multitudo, ac etiam in illa multa pauperum hospitalia [f. 14v] erecta et fundata, necnon pluribus bonis dotata reperiantur, tamen a multis citra temporibus, causantibus mortalitatibus et aliis sinistris eventibus, que partes illas hactenus afflixerunt, fructus eorundem hospitalium plurimum diminuti remanserunt et hodie remanent, ac plures ex illis per nonnullos patronos laicos quorundam ex dictis hospitalibus ad paupertatem deductos, dissipantur, et in alios, quam pauperum, usus convertuntur, et alias illi omnes ad subveniendum necessitatibus illorum ex confluentibus supradictis, qui pauperes existunt, sufficere non possent; propter que, ipsi confluentes pauperes in eorum infirmitatibus et aliis indigentis plurima et maxima incommoda, anxietates et detrimenta sustulerunt, pluresque ex eis humana caritate destituti miserabiliter defecerunt.

Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, cives et communitas supradicti, misericordia et pietate moti, provide considerarunt quod, si unum amplum structuris et edificii ac alias insigne hospitale in dicta civitate pro peregrinis et aliis personis pauperibus, etiam infirmis, ad illam pro tempore confluentibus omnibus et singulis inibi benigne recipiendis, nutriendis et confovendis de novo fundaretur, construeretur et erigeretur, illique omnia et singula in prefata civitate consistentia pauperum hospitalia cum eorum possessionibus et bonis mobilibus et immobilibus perpetuo unirentur, ipsi communitas et cives de propriis eorum facultatibus prefatum erigendum hospitale, ultra bona ei unienda prefata, in fructibus perpetuis multipliciter adaugerent, et circa illius fabricam auxilia non modica contribuerent, plurimique fideles, suarum animarum saluti consulere cupientes, multiplicata inibi caritatis subsidia sepius exhiberent, adeo quod exinde de cetero necessitatibus et oportunitatibus pauperum confluentium predictorum plenarie provideri valeat, plurimaque etiam ad multorum fidelium animarum salutem, bona et utilia provenirent.

Quare, pro parte communitatis et civium predictorum, nobis fuit humiliter supplicatum ut statui miserabilium personarum predictarum ex nunc in antea providere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos, ergo, de premissis certam noticiam non habentes, et alias piam considerationem exponentium huiusmodi condignis in Domino laudibus commendantes, et ut illa ad sui perfectionem debitam deducantur, favores apostolicos, quantum cum Deo possumus, adhibere volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tue, de qua in hiis et aliis specialem in Domino fiduciam obtinemus, per apostolica scripta mandamus, quatenus de premissis omnibus et singulis

ac eorum circumstantiis universis, auctoritate nostra te diligenter informes, et si per informationem huiusmodi ea vera esse reppereris, et tibi videatur quod tam ex hospitalium [f. 15r] uniendorum quam ex bonorum per communitatem et cives assignandorum huiusmodi fructibus, necnon ex aliorum fidelium, prout presumitur, inibi impendendis suffragiis, in dicto hospitali sufficiens hospitalitas quoad peregrinos et alios confluentes pro tempore pauperes supradictos, servari possit, communitati et civibus supradictis hospitale prefatum, etiam cum capellis, altaribus pro missis et aliis divinis officiis in capellis ipsis ad utilitatem pauperum predictorum et aliorum in dicto hospitali pro tempore servientium et in eo degentium perpetuo celebrandis, necnon pro cimiterio pro tumulandis corporibus fidelium in eo pro tempore decedentium ac aliis necessariis officinis fundandi, construendi et erigendi, seu fundari, construi et erigi faciendi, plenam et liberam auctoritate nostra licentiam largiaris.

Et nihilominus, si licentiam huiusmodi per te vigore presentium concedi contingat, quamprimum illa concessa fuerit, ut prefertur, omnia et singula infra dictam civitatem consistentia pauperum hospitalia, etiamsi illa vel ipsorum aliqua de iure patronatus laicorum existant et ad id dictorum patronorum consensus forsitan non accedat, ac illorum et cuiuslibet eorum ac etiam quecumque alia in dicta civitate adiunctas pias causas duntaxat a quibusvis christifidelibus utriusque sexus personis in eorum testamentis et ultimis voluntatibus et alias hactenus relicta et legata, possessiones, iura, pertinentias, census et bona mobilia et immobilia, quorum omnium qualitates et quantitates, loca, vocabula et confines, necnon fructuum, reddituum et proventuum veros valores annuos ac relictorum et legatorum prefatorum condiciones, modos et formas, necnon super illis confectorum instrumentorum tenores, presentibus haberi volumus pro expressis, eidem erigendo hospitali auctoritate predicta perpetuo incorpores, unias et annectas, ita quod liceat ex tunc rectoribus, ad fabricam et gubernationem prefati hospitalis a communitate predicta tunc electis seu deputatis, per se vel alium seu alios corporalem possessionem hospitalium, possessionum, iurium, pertinentiarum, censuum et bonorum uniendorum predictorum auctoritate propria libere apprehendere, necnon ipsis et eorum successoribus ipsius erigendi hospitalis rectoribus pro tempore existentibus, dicta munera omnia et singula perpetuo retinere ac illorum fructus, redditus et proventus in hospitalis erigendi predicti ac ad illud pro tempore confluentium peregrinantium et aliarum personarum pauperum omnium usus et utilitatem duntaxat perpetuo convertere et exponere, alicuius super hoc licentia minime requisita.

Et insuper episcopo pro tempore existenti ac dilectis filiis capitulo Ilerdensi pro una, ac communitati et civibus presentibus et futuris huiusmodi civitatis pro alia partibus, ius patronatus ac deputandi aliquos [f. 15v] ex capitulo ac civibus prefatis ad regimen et gubernationem dicti hospitalis tam prima vice quam extunc in antea perpetuis futuris temporibus quotiens ipsum hospitale rectoribus carere contigerit; et ad illud pro tempore confluentium pauperum predictorum concernentia statuta et ordinationes quotiens expedire videbitur, favere, edere atque condere; necnon etiam civibus et aliis supradictis, sic pro tempore deputatis, quod absque alicuius eorum deputationis huiusmodi apostolica seu ordinaria confirmatione, hospitale erigendum prefatum plenarie regere et gubernare, ac quorumcumque fidelium in dicto hospitali pro tempore decedentium corpora in cimiterio prefato sepelliri facere, necnon etiam omnibus et singulis sacerdotibus ydoneis ad id ab eisdem pro tempore rectoribus, etiam pro tempore electis, quod missas et divina in capella huiusmodi, etiam alta voce, decantare et celebrare, ac etiam quotiens oportunum fuerit, quorumcumque utriusque sexus fidelium infirmorum ac etiam servientium in eodem hospitali pro tempore existentium confessiones audire eisque pro commissis, etiam si talia fuerint propter que sit merito Sedes Apostolica consulenda, debitam absolutionem impendere ac salutarem penitentiam iniungere ac eucaristie et olei sancti et alia ecclesiastica sacramenta ministrare libere et licite possint et valeant, eadem auctoritate perpetuo concedere procures.

Non obstante iure patronatus laicorum ac legatis et relictis ac conditionibus, modis, formis,

testamentis et aliis ultimis voluntatibus premissis, quibus omnibus auctoritate apostolica ex certa scientia in eventum fiendarum unionis et incorporationis predictarum, tenore presentium specialiter derogamus, felicitis recordationis Clementis pape V, predecessoris nostri, et aliis constitutionibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis et expressa ac de verbo ad verbum mentio presentibus habenda foret, ceterisque contrariis quibuscumque.

Volumus tamen quod fundatoribus predictorum hospitalium et successoribus ac heredibus eorum honor debitus ac iura eis competentia, preter administrationem, inviolata serventur, et loca hospitalium predictorum, ubi oratoria aut altaria consistunt, debitum non fraudentur obsequiis.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadragésimo sexto, pridie kalendas aprilis, anno sexto decimo.

3

Eugeni IV faculta el clergue gironí, Cristòfor Montanyà, a rebre ordres majors i quatre benefets eclesiàstics, malgrat d'ésser fill de prevere i de soltera.

Roma, 3 agost 1446

Ff. 38v-39r

Eugenius, etc.

Dilecto filio Cristoforo Montanyà, clerico Gerundensi, salutem, etc.

Vite ac morum honestas...

...super defectu natalium, quem pateris, de presbitero genitus et soluta... [f. 39r]... tecum, ut ad omnes etiam sacros ordines promoveri, et quatuor alia beneficia ecclesiastica cum cura vel sine cura se invicem compatientia... recipere et retinere libere et licite valeas, defectu predicto... ceterisque contrariis nequaquam obstantibus, auctoritate apostolica tenore presentium de specialis dono gratie dispensamus...

Datis Rome apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice quadringentesimo quadragésimo sexto, quartodecimo kalendas iulii, anno sexto decimo.

4

Eugeni IV encarrega l'Oficial de Narbona de col·locar Berenguer Ortola en lloc de Gabriel Resplant, el qual, per raons d'edat i de xacres, renuncia a la rectoria de Sant Vicenç de Basó, bisbat d'Elna, i d'assegurar-li una pensió anyal de quinze lliures barceloneses.

Roma, 3 d'agost de 1446

Ff. 47r-49r

Eugenius, etc.

Dilecto filio Officiali Narbonensi, salutem, etc.

Apostolice sedis circumspecta benignitas...

...dilectus filius Gabriel Resplant, rector parrochialis ecclesie sancti Vincentii, loci de Basono, Elnensis diocesis, septuagesimum sue etatis annum transcendens, adeo senio confectus et sui corporis viribus destitutus existit, quod deinceps eandem ecclesiam regere et gubernare, eiusque parrochianorum animarum curam gerere et exercere commode nequeat..., Nos, votis suis in hac parte favorabiliter annuentes, et tam dilecto filio Berengario Ortola, presbitero eiusdem diocesis... [f. 47v]... quam... Gabrieli prefatis, super fructibus, redditibus et proventibus huiusmodi, pensionem annuam quindecim librarum... [f. 48r]... annis singulis efficaciter tradendam et assignandam ac persolvendam concedere, constituere et assignare auctoritate predicta procures... [f. 48v]...

Datis Rome apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominice [f. 49r] millesimo quadringentesimo quadragésimo sexto, tertio nonas augusti, anno sexto decimo.

5

Eugeni IV encarrega (fra Sebastià Abat, O. P.), bisbe de Galtelli, (resident a València), de convalidar el matrimoni de Pere de Falcs i Margarida Estellés, invàlid per impediment de parentiu espiritual.

Roma, 13 agost 1446

F. 49r

Eugenius, etc.

Venerabili fratri episcopo Galtellinensi, salutem, etc.

Oblate nobis nuper pro parte dilecti filii Petri de Falchs, laici, et dilecte in Christo filie Margarite, Andree Stellés, mulieris Valentine, petitionis series continebat quod olim ipsi, ignorantes tunc aliquod impedimentum inter eos existere quominus possent invicem matrimonialiter copulari, de communi amicorum suorum consensu et voluntate, matrimonium inter se per verba legitime de presenti contraxerunt, carnali inter eos copula adhuc minime subsecuta, quodque postmodum ad ipsorum pervenit notitiam quod pater dicti Petri eandem Margaritam, dum confirmationis sacramentum susciperet, tenuerat. Cum itaque Petrus et Margarita predicti, obsistente, quod ex premissis provenit, cognationis spiritualis impedimento, in eodem matrimonio remanere nequeant apostolica dispensatione desuper non obtenta; et, sicut eadem petitio subiungebat, si divortium inter eos fieret, quamplurima dissensiones et scandala inter ipsorum parentes, affines et amicos verisimiliter exoriri possent, dictaque Margarita perpetuo diffamata remaneret, pro parte Petri et Margarite prefatorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut eis super hoc de oportune dispensationis gratia providere, de benignitate apostolica dignaremur. Nos, igitur, qui cunctorum fidelium pacis et quietis commoda procuramus, ac dissensionibus et scandalis, quantum cum Deo possumus, obviamus, ex premissis et aliis nobis expositis causis, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tue, de qua in hiis et aliis speciale in Domino fiduciam obtinemus, cum dilectus filius noster Alfonsus, tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum presbyter cardinalis, qui etiam ecclesie Valentine, ex concessione apostolica preesse dignoscitur, cuique in hoc casu scribendum esset, in Romana curia presentialiter resideat, per apostolica scripta comittimus et mandamus quatenus, si est ita, dictaque Margarita propter hoc rapta non fuerit, cum eisdem Petro et Margarita ut, impedimento non obstante predicto, in huiusmodi matrimonio remanere libere et licite possint et valeant, auctoritate nostra dispenses, prolem ex ipso

matrimonio suscipiendam legitimam nuntiando.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominice millesimo quadringentesimo quadagesimo sexto, idibus augusti anno sexto decimo.

6

Eugeni IV encarrega l'Oficial de Sogorb de concedir a Joan de Tolsà, senyor de Navarrès, bisbat de València, el dret de patronat damunt la rectoria parroquial del mateix lloc, si ja ha dipositat els diners que assegurin el sosteniment del rector.

Roma,, 4 abril 1446

F. 50r-v

Eugenius, etc. Dilecto filio officiali Segobricensi, salutem, et.

Sincere devotionis affectus, quem dilectus filius, nobilis vir Johannes Tolsà, miles ac dominus loci de Nava[r]rès, Valentine diocesis, et Nos et Romanam gerit ecclesiam...

Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dicti Johannis petitio continebat quod olim ipse, ad divini cultus aspirans augmentum ac cupiens terrena in celestia, et transitoria in eterna felici commercio commutare, de bonis sibi celitus ministratis quandam satis amplam in dicto loco construxit et erexit, seu construi et erigi fecit parrochiale ecclesiam, illamque ecclesiasticis ornamentis decoravit atque fulcivit.

Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, prefatus Johannes pro constructione et erectione dicte ecclesie quingentos florenos auri de Aragonia exposuerit, necnon pro sustentatione alicuius presbiteri sive rectoris missam et alia divina officia in ipsa ecclesia celebraturi, ultra certas prestantias que antiquitus presbitero ibidem celebranti assignari solebant, ducentos et quinquaginta similes florenos ac alios, tantum quantum pro congrua sustentatione dicti presbiteri sufficere, de huiusmodi bonis exponere intendat, dummodo ius patronatus et presentandi personam idoneam ad ipsam ecclesiam, eius vacationis occurrente tempore, pro se ac suis successoribus in dominio dicti loci in perpetuum reservetur, pro parte eiusdem Johannis nobis fuit humiliter supplicatum ut huiusmodi eius desiderio annuere ac ius huiusmodi pro se et dictis successoribus reservare, de benignitate apostolica dignaremur.

Nos, itaque, pium prefati Johannis propositum in Domino plurimum commendantes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatenus, si est ita, postquam dictus Johannes ducentos et quinquaginta florenos huiusmodi, ac alias competentem pro sustentatione prefati rectoris, unde decenter vivere possit, dotem assignaverit, sibi pro se necnon successoribus predictis, ius [f.50v] patronatus et presentandi personam huiusmodi ad eandem ecclesiam, quotiens illam vacare contigerit, auctoritate nostra perpetuo reserves.

Datis Rome apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadagesimo sexto, pridie idus aprilis, anno sexto decimo.

7

Eugeni IV concedeix a Francesc Serradell, ja beneficiat als bisbats de Barcelona i de

Vic, que pugui acceptar canongia i prebenda a la catedral de la Seu d'Urgell, malgrat que no es compleixin en ell certes condicions establertes en els Estatuts promulgats pel bisbe urgellenc Francesc (de Tòvia).

Roma, 18 maig 1446

Ff. 61r-62r

Eugenius, etc.

Dilecto filio [Francisco] Seradel, presbitero, perpetuo beneficiato in ecclesia Sancti Cucufatis del Rec, Barchinonensis, salutem, etc.

Vite ac morum honestas...

Dudum siquidem pro parte dilectorum filiorum capituli ecclesie Urgellensis nobis exposito, quod olim venerabilis frater noster Franciscus, episcopus Urgellensis, ex certis rationabilibus causis tunc expressis, ipsorum capituli deliberatione et consensu ad id accedentibus, inter cetera statuerat et ordinaverat quod ex tunc in antea nulli nisi in altero iurium bacallario, qui in aliquo studiorum completo tempore auditionis sue absque aliqua obtenta dispensatione ad bacallariatus gradum legitime promoti forent et quorum singuli ante suam receptionem unam decretalem vel legem per dictos capitulum eis assignandam, cum suis glosis legere et exponere tenerentur, aut de nobili vel saltim militari genere procreati existerent; Nos tunc statutum et ordinationem huiusmodi per alias nostras litteras sub certa forma auctoritate apostolica confirmantes et approbantes, etiam statuimus et ordinavimus quod ex tunc nullus [f. 61v] vigore quarumcumque litterarum nostrarum aut Sedis Apostolice, in quibus per alias quam (?) per generales clausulas apponi solitas nisi (?) appareret per nos vel Sedem eandem statutis et ordinationibus huiusmodi specialiter et expresse derogare voluisse, aut etiam ordinaria auctoritate, nisi bacallarius in altero iurium, qui gradum in altero studiorum generalium per completum per eum inibi tempus ad id statutum legitime suscepisse et ante suam receptionem huiusmodi decretalem vel legem per capitulum huiusmodi sibi assignatam, cum glosis legeret et exponeret, et super quo episcopus et capitulum Urgellenses dispensare nequiverint, aut, ut prefertur, de nobili vel militari genere procreatus, ad huiusmodi canonicatus et prebendas ac dignitates, ipsius ecclesie Urgellensis qualitercumque vacantes recipi possit, nec ipsi capitulum ad cuiusvis alterius receptionem et admissionem minime tenerentur, nec ad id compelli possint quoquomodo, prout in eisdem statutis et litteris plenius continetur. Nos, igitur, volentes te, qui, ut asseris, in singulis Sancti Cucufatis Barchinonensis, et de Caldes ac de Folgaroles, Barchinonensis et Vicensis diocesium, ecclesiis singula perpetua simplicia sine cura beneficia, quorum omnium triginta obtines, premissorum meritorum tuorum intuitu, favore prosequi gratioso, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tibi, ut quoscumque canonicatum et prebendam dicte ecclesie Urgellensis, quorum singulorum quadraginta librarum turonensium parvorum fructus, redditus et proventus secundum communem extimationem valorem annum, ut asseris, non excedunt, si tibi alias canonicis conferantur, recipere et retinere libere et licite valeas, statutis, ordinationibus ac litteris predictis, quibus omnibus illis tamen alias in suo robore permansuris, quoad hoc specialiter et expresse derogamus, quodque tu, bacallarius aut de nobili vel militari genere procreatus, ut prefertur, non existas, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis necnon aliis ipsius ecclesie Urgellensis statutis et consuetudinibus, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis alia firmitate roboratis, ceterisque contrariis nequaquam obstantibus, auctoritate apostolica, tenore presentium, de speciali gratia indulgemus, provisoque quod ipsi canonicatus et prebenda debitum propterea [f. 62r] non fraudentur obsequiis, sed illorum congrue supportentur onera consueta. Nulli, ergo, etc. nostre derogationis et concessionis infringere, etc. Si quis, etc.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, ano Incarnationis Dominice millesimo quadragesimo sexto, quinto decimo kalendas iunii, anno sexto decimo.

8

Eugeni IV, dóna, sota certes condicions, indulgència plenària per a l'hora de la mort als qui, d'acord amb llurs possibilitats, contribueixin a la restauració de l'església parroquial de Peníscola, malmesa per un incendi el 1445, en el qual també es perderen llibres, calzes i d'altres paraments litúrgics.

Roma, 4 de juny 1446

Ff. 63r-64v

Eugenius, etc.

Universis christifidelibus presentes litteras inspecturis, salutem, etc.

Ecclesiarum fabricis manus porrigere adiutrices pium apud Deum et meritorium reputantes, nonnumquam christifidelibus ad impendendum talibus oportuna auxilia nostris litteris invitamus, ut pro temporalibus, que propterea contulerunt suffragiis, spiritualia munera, videlicet suorum peccatorum remissiones salubriter consequantur.

Accepimus siquidem nuper quod de anno proxime preterito parrochialis ecclesia beate Marie et Omnium Sanctorum ville Paniscole, Dertusensis diocesis, in suis structuris et edificiis ac ecclesiasticis, etiam pretiosis, paramentis, inter alias illarum partium parrochiales ecclesias insignis et notabilis tunc existens, cum eius altaribus ac fere omnibus et singulis infra illam necnon sacristiam eiusdem tunc consistentibus libris, calicibus, crucibus et aliis aureis et argenteis iocalibus ac paramentis, pannis et ceteris ecclesiasticis ornamentis, casuali et miserabili ignis incendio combusta et consumpta remansit, prout etiam hodie remanet; et quod propterea, dilecti filii incole et habitatores prefate ville aliam inibi ecclesiam, nisi quandam parvam capellam eorum incapacem, non habentes, ultra maximam, quam in eorum cordibus ob tantam desolationem gerunt, amaritudinem, in missis et aliis divinis officiis [f. 63v] audiendis incommoda plurima susceperunt ac suscipiunt; quodque etiam ad ecclesie huiusmodi reparationem necnon librorum, calicum et aliorum ecclesiasticorum ornamentorum inibi provisionem debite faciendas ipsius ecclesie fructus, summam quinquaginta librarum Barchinonensium annuatim communiter non excedentes, minime sufficiunt, et ex hoc suffragia fidelium ipsorum noscuntur plurimum opportuna.

Nos, cupientes quod ecclesia ipsa in structuris ac altaribus predictis debite reperetur (!) et etiam conservetur, necnon ei de calicibus, libris, paramentis et aliis necessariis ornamentis congrue provideatur, et ut christifideles eo libentius ad id manus promptius porrigant adiutrices quo exinde suarum animarum commoda se speraverint adipisci, etiam carissimi in Christo filii nostri Alfonsi, regis Aragonum illustris, ac dilecti filii Gilaberti de Monsoriu, magistri militie beate Marie de Montesia et sancti Georgii, ordinis Cisterciensis, sub cuius, ac pro tempore existentis dicte militie magistri, temporalis dominio villa predicta consistit, necnon prefatorum incolarum et habitatorum, in hac parte supplicationibus inclinati, omnibus et singulis utriusque sexus fidelibus, qui, si divites fuerint, et quinque, et si mediocriter in facultatibus abundaverint, et duos, si vero alii extiterint, et unum florenos auri de Aragonia ad reparationem seu provisiones huiusmodi per se vel alium seu alios persolverint, seu tantumdem de aliis mobilibus bonis seu

rebus assignaverint, aut pro equivalenti pretio ad opus reparationis seu provisionis huiusmodi laboraverint, quod singuli confessores [f. 64r] ydonei, quos singuli fidelium predictorum postquam persolverint seu assignaverint aut laboraverint, ut prefertur, duxerint eligendos, plenam omnium peccatorum suorum, de quibus [corde] contriti et ore confessi fuerint, singulis fidelibus sic solventibus aut assignantibus vel laborantibus supradictis, in sinceritate fidei, unitate sancte Romane ecclesie ac obedientia et devotione nostra et successorum nostrorum Romanorum pontificum canonicè intrantium persistentibus, remissionem semel tantum in mortis articulo auctoritate apostolica concedere valeant, tenore presentium indulgemus. Sic tamen, quod dicti confessores de hiis, de quibus alteri fuerit satisfactio impendenda, eam per ipsos tunc confessos, si supervixerint, vel per heredes suos, si tunc forte transierint, faciendam iniungant, quam ipsi vel illi facere tenentur, ut prefertur. Et ne, quod absit, dicti fideles huiusmodi concessione uti proponentes, propterea reddantur procliviores ad illicita imposterum committenda, volumus quod illis ex eis, qui ex confidentia remissionis huiusmodi aliqua forte committerent, quoad illa, predicta remissio nullatenus suffragetur; quodque singuli fideles sic persolventes, seu assignantes aut laborantes prefati, per unum annum a die solutionis vel assignationis seu inchoationis laboris huiusmodi computandum, singulis sextis feriis, impedimento cessante legitimo, ieiunent. Et si in predictis feriis ex precepto ecclesie, regulari observantia iniuncta penitentia, voto [f. 64v] vel alias ieiunare tenentur, una alia die singularum septimanarum eiusdem anni, qua ad ieiunandum, ut premititur, non sunt astricti, ieiunent. Et si in dicto anno vel aliqua eius parte essent legitime impediti, anno sequenti vel alias quamprimum poterunt modo simili supplere huiusmodi ieiunium teneantur. Porro, si forsan alias prelibatum ieiunium in toto vel in parte quocumque adimplere commode nequiverint, eo casu singuli confessores ydonei, quos singuli eorum elegerint, ieiunium ipsum in alia pietatis opera, prout animarum suarum saluti expedire viderint, commutare valeant, que ipsi pari modo debeant adimplere. Alioquin huiusmodi presens nostra concessio, quoad premissa non observantes dumtaxat, nullius sit roboris vel momenti. Presentibus post biennium, a datis presentium computandum, minime valituris.

Volumus autem quod omnes et singule pecuniarum summe, ex premissis pro tempore provenientes, penes rectorem dicte ecclesie necnon unum ex incolis et habitatoribus ville huiusmodi, ab universitate eiusdem ville deputatum, pro tempore percipiantur, ac iuxta eorum ordinationem desuper faciendam in fabricam et provisionem predictas dumtaxat et non alias, integre, realiter et cum effectu convertantur et etiam exponantur.

Datis Rome apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadragésimo sexto, pridie nonas iunii anno sexto decimo.

9

Eugeni IV encarrega l'Oficial de València de col·locar Bernat Arenys en lloc de Jaume Martorell, el qual, per raons d'edat i de xacres, renuncia a la rectoria de Vilallonga, bisbat de València, i d'assegurar al darrer una pensió anual de trenta-cinc lliures valencianes.

Roma, 2 abril 1446

F. 65r-66r

Eugenius, etc.

Dilecto filio officiali Valentino, salutem, etc.

Apostolice Sedis circumspecta benignitas...

Cum itaque, sicut accepimus, dilectus filius Jacobus Martorell, rector parochialis ecclesie de Villalonga, Valentine diocesis, in sexagesimo vel circa sue etatis anno constitutus existat, adeo senio contractus et sui corporis viribus destitutus, quod deinceps dictam ecclesiam regere et gubernare eiusque parochianorum animarum curam gerere et exercere commode nequeat per seipsum; et propterea ecclesiam ipsam, quam obtinet, sponte et libere resignare proponat, Nos, votis suis in hac parte favorabiliter annuentes, et tam dilectum filium Bernardum Arenys, presbyterum, perpetuum beneficiatum in ecclesia de Algezira... gratioso favore prosequi... volentes [f. 65v]... ecclesiam de Villalonga predictam, cuius fructus, redditus et proventus nonaginta librarum Valentiniensium... valorem annum non excedunt... [f. 66r]... Bernardo conferre et assignare, necnon Jacobo prefato super fructibus, redditibus et proventibus supradictis pensionem annum triginta quinque librarum Valentiniensium similium sibi quoad vixerit... solvendam reservare, constituere et assignare... procuremus...

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadragésimo sexto, quarto nonas aprilis, pontificatus nostri anno sexto decimo.

10

Eugeni IV, a petició de l'abat del Monestir de la Valldigna i de tots els feligresos d'Almuçafes, encarrega el canonge de València, Francesc de Cruïlles, d'esbrinar si convé que la feligresia d'Almuçafes esdevingui vicaria parroquial d'Espioca, i, en cas afirmatiu, elevi l'església d'Almuçafes a vicaria parroquial de la dita parròquia d'Espioca.

Roma, 23 d'abril 1446

Ff. 89v-90v

Eugenius, etc.

Dilecto filio Francisco Cruïlles, canonico Valentino, salutem, etc.

Regimini presidentes universalis Ecclesie pro fidelium et ecclesiasticorum locorum quorumlibet statu salubriter dirigendo, prout ex debito nobis iniuncti pastoralis tenemur officii, sollicitate considerationis extendimus intuitum et ad ea, per que illorum occurritur dispendiis, commodisque ac profectionibus consulitur, libenter adhibemus sollicitudinis nostre partes.

Sane, pro parte dilectorum filiorum universorum parochianorum loci d'Almuçafes (!), Valentine diocesis, nobis nuper exhibita petitio continebat quod, licet in loco huiusmodi ecclesia cum fonte baptismali et notabili custodia pro conservando Eucharistie sacramento, ac plures domus necnon hospitale pro pauperibus et peregrinis, qui illic communiter pertransire solent, recipiendis et colligendis ac refocillandis existant, pro eo tamen quod ecclesia ipsa, filia parochialis ecclesie loci d'Aspioca, dicte diocesis, existit, ac insignia parochialia non habet, necnon propter nimiam a dicta ecclesia d'Aspioca distantiam, plurimi ex parochianis, pauperibus et peregrinis predictis, absque Eucharistie sacramenti et Extreme Unctionis [f. 90r] susceptione decedere consueverunt in suarum periculum animarum. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, propter depopulationem dicti loci d'Aspioca, non in d'Espioca, sed in parochiali de Benifayó, prefate diocesis, ecclesiis, etiam eiusdem ecclesie d'Aspioca filiali, singula ecclesiastica sacramenta ministrari consueverunt. Et, si ecclesia d'Almuçafes (!) predicta in perpetuam

vicariam curatam cum campanili, campana et ciminterio erigeretur, inibique parrochianis apud illam habitantibus, necnon pauperibus et peregrinis ad huiusmodi hospitale confluentibus, et in eo degentibus pro tempore, singula ecclesiastica sacramenta et sacramentalia ministrari possent, exinde parrochiani, pauperes et peregrini supradicti, maximum suarum huiusmodi animarum susciperent consolamen; necnon, ad hoc quod huiusmodi succedat erectio, dilectus filius Lupus, abbas Monasterii beate Marie Vallisdigne, Cisterciensis ordinis, dicte diocesis, qui ipsius ratione monasterii in prefato loco d'Alumçafes (!) temporale dominium habere dinoscitur, ultra quindecim libras Turonensium parvorum, ad quas fructus, redditus et proventus dicte ecclesie d'Alumçafes (!) secundum communem estimationem annuatim ascendunt, ac quamdam domum ibidem pro usu et habitatione presbiteri eiusdem ecclesie d'Alumçafes (!) deputatam, necnon obventiones et emolumenta, que eidem presbitero communiter cedere solent ex fructibus et facultatibus mense abbatialis prefati monasterii, centum solidos monete regalium Valentinorum pro congrua sustentatione dicti presbiteri tradere et assignare paratus existat, pro parte abbatis et parrochianorum et habitatorum predictorum, nobis fuit humiliter supplicatum ut super hiis oportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos, igitur, qui de premissis certam notitiam non habemus, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatenus, vocatis rectore dicte ecclesie d'Aspioca, necnon aliis qui fuerint evocandi, super premissis omnibus et eorum singulis, auctoritate nostra te diligenter informes et, si per eandem informationem ita esse reppereris, super quo tuam conscientiam oneramus, postquam prefatus abbas huiusmodi centum solidos pro premissa sustentatione et alias pro utilitate dicti presbiteri assignaverit, ecclesiam loci de d'Alumçafes (!) predictam, in perpetuam vicariam huiusmodi cum campanili, campana, ciminterio, et aliis premissis, de consensu eiusdem Rectoris, dicta auctoritate erigas necnon, dummodo id in preiudicium rectoris prefate ecclesie d'Aspioca vel cuiusvis alterius non cedat, perpetuo vicario ipsius erigende vicarie pro tempore existenti, utriusque sexus parrochianis apud eandem ecclesiam d'Alumçafes (!) pro tempore commorantibus ac pauperibus et peregrinis prefatis, singula sacramenta et sacramentalia iamdicta, quotiens oportunum fuerit, ministrandi, necnon etiam decedentium ex ipsis parrochianis, pauperibus et peregrinis [f. 90v] corpora in dicto ciminterio sepeliendi aliaque circa hec necessario facienda licentiam eadem auctoritate concedas. Non obstantibus constitutionibus apostolicis ac aliis contrariis quibuscumque, jure dicte ecclesie d'Aspioca et cuiuslibet alterius, in omnibus semper salvo.

Datis Rome apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Domini millesimo quadringentesimo quadragésimo sexto, nono kalendas maii, pontificatus nostri anno sextodecimo.

11

Eugeni IV encarrega a tres dignataris eclesiàstics de València d'esbrinar si és convenient que Joan Gras i Miquel de Miracle permutin, per vellesa i xacres d'aquest, les parròquies de Massamagrell i de Santa Caterina de València, i, en cas afirmatiu, d'efectuar la dita permuta, assegurant al darrer una pensió anyal de setanta-cinc lliures valencianes.

Roma, 8 juny 1446

Ff. 95r-96v.

Eugenius, etc.

Dilectis filiis abbati monasterii sancti Bernardi, extra muros Valentinos, et Egidio Munionis, canonico Valentino, ac vicario venerabilis fratris nostri episcopi Valentini in spiritualibus generali, salutem, etc.

Apostolice sedis circumspecta benignitas...

Cum itaque, sicut accepimus, dilecti filii Michael de Miraculo, licentiatu in theologia, sancte Catherine Valentine, et Johannes Gras, presbiter Valentinus, loci de Mazamagrell, Valentine diocesis, parrochiales ecclesias, quas obtinent, desiderantes illas, sicut asserunt, pro eo quod prefatus Michael octuagesimum sue etatis annum transcendens, adeo senio et infirmitatibus confractus et sui corporis viribus destitutus existit, quod sancte Catherine, que una de insignibus et precipuis ecclesiis parrochialibus civitatis Valentine [f. 95v] fore dinoscitur... invicem permutare... ipsique Michaeli super fructibus et redditibus et proventibus ecclesie sancte Catherine, huiusmodi pensionem annuam septuaginta quinque librarum similis monete per Johannem... eidem Michaeli... [f. 95r]... assignare...

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto, sexto Idus junii, anno sextodecimo.

12

Eugeni IV concedeix a Hug Llobets, canonge de Barcelona, una pensió anyal de vint-i-set lliures barceloneses i mitja, rebedores dels fruits de la sotsxantria de la catedral de Girona, i n'encarrega l'execució a l'Abat de Sant Pere de Galligants.

Roma, 23 març 1446 (1445)

F. 103r-104r

Eugenius, etc.

Dilecto filio Hugoni Lobets, canonico Barchinonensi, capellano nostro, salutem.

Sincere devotionis obsequia...

...ne propter resignationem huiusmodi [succentorie ecclesie Gerundensis] nimium dispendium patiaris, de alicuius subventionis auxilio providere, ac premissorum meritorum tuorum intuitu, specialem gratiam facere volentes, tibi pensionem annuam vigintiseptem et medie librarum Barchinonensium super fructibus, redditibus et proventibus [f. 103v] dicte succentorie per dictum Michaellem [Vals] et successores suos..., reservamus, constituimus et etiam assignamus...

Datis Rome apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Domini millesimo quadringentesimo quadringentesimo quinto, decimo kalendas aprilis, anno sexto decimo.

F. 104r. Segueix la butlla d'execució per a Girona (Grata devotionis obsequia... Datis ut supra), encarregada a l'abat de Sant Pere de Galligants i al prebost de Sant Martí.

13

Eugeni IV concedeix a Pere de Darnius, canonge de Girona, llicència de percebre els fruits de tots els seus beneficis, residint només en un d'ells.

Roma, 15 maig 1446

Ff. 113v-114r.

Eugenius, etc.

Dilecto filio Petro de Darnicibus, canonico Gerundensi, licentiatu in legibus, salutem, etc.

Litterarum scientia, vite ac morum honestas... [f. 114r]...ut tu fructus, redditus et proventus canonicatus et prebende ecclesie Gerundensis ac Sacristie et aliorum per te obtentorum et obtinendorum beneficiorum huiusmodi, in eorum aliquo etiam post dicti quinquennii lapsum residendo, alias iuxta formam priorum litterarum huiusmodi, integre et libere percipere valeas et ad residendum in ecclesiis et locis predictis minime tenearis, nec ad id invitatus coartari...

Datis Rome apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadragésimo sexto, Idibus maii, anno sextodecimo.

14

Eugeni IV atorga al bisbe de Lleida, Garsias (Aznars de Añón), facultat papal d'esbrinar la situació de l'Estudi General de Lleida, i de reformar-lo posant-se d'acord amb el Degà i amb un Canonge del capítol de la catedral de Lleida.

Roma, 31 març 1446

F. 125r-v

Eugenius, etc.

Venerabili fratri Garsie, episcopo Ilerdensi, salutem, etc.

Ad universos christifideles, prout ex debito tenemur summi Pontificatus officii nobis desuper iniuncti, nostre considerationis intuitum, quantum nobis ex alto conceditur, extendentes et attente prospicientes quod per litterarum studia, concedente Altissimo, viri diversis scientiis eruditi proveniunt, ac equum ab iniquo discernitur, iustitia colitur, et fides Catholica roboratur, libenter ad horum promotionem, cum a nobis petitur, favores apostolicos impertimur.

Exhibita siquidem nobis nuper pro parte tua petitio contine[bat] quod, licet in civitate Ilerdensi generale Studium a diu canonice institutum, a longissimis citra temporibus viguerit, et hodie vigeat, tamen illud iam pluribus annis elapsis ex negligentia ac malo [f. 125v] regimine et nonnullis aliis diversis sinistris causantibus multipliciter deformatum remansit et remanet, quodque carissimus in Christo filius noster Alfonsus rex, et carissima in Christo filia nostra Maria, regina Aragonum illustres, asserentes tunc ad eorumdem notitiam de huiusmodi studii deformatione deductum fuisse, eorum ad te, pro huiusmodi studii reformatione per te facienda, exhortatorias litteras direxerunt.

Cum autem, sicut eadem petitio continebat, tu ad reformationem huiusmodi, que penitus necessaria existit, propter excommunicationem et nonnullas alias contra statutorum eiusdem studii transgressores dudum inflictas penas, ac certa alia in privilegiis apostolicis studio huiusmodi concessis, ac dictis statutis contenta, absque Sedis Apostolice facultate et licentia devenir[e] non possi[s]. Quare, pro parte Regis et Regine predictorum ac tua, nobis fuit humiliter supplicatum ut, super hoc, oportune providere, de benignitate apostolica dignaremur.

Nos, igitur, de tue circumspectionis industria ac aliis multiplicium virtutum donis, quibus personam tuam illarum largitor Dominus insignivit, plenam in Domino fiduciam obtinentes ac sperantes quod, illis mediantibus, concedente Altissimo, debita Studii huiusmodi reformatio

succedere debeat, fraternitati tue, auctoritate nostra, de statu, conditione, qualitate ac aliis circumstantiis omnibus Studii supradicti per te vel alium seu alios inquirendi et investigandi, necnon illud in toto vel in parte, prout tibi visum fuerit, reformandi, ac etiam, prout pro reformatione huiusmodi tibi, cum consilio Decani et unius ex canonicis ecclesie Ilerdensis, expedire videbitur, quecumque, quotcumque et qualiacumque salubria et utilia, ac bonum et felicem statum dicti Studii concernentia statuta et ordinationes, etiam penalia, de novo condendi et edendi, ac etiam antiqua huiusmodi statuta iuramento vallata, et ordinationes, necnon excommunicationem et alias in illis contentas sententias, censuras et penas, etiamsi per Sedem Apostolicam, vel eius aut eorum seu legatorum suorum litterarum, auctoritate facta seu roborata fuerint, corrigendi, minuendi, addendi, alterandi, mutandi, limitandi, in toto vel in parte tollendi, cassandi et annullandi aliaque omnia et singula in premissis et circa ea necessaria et oportuna faciendi et exequendi, plenam et liberam auctoritate Apostolica, tenore presentium concedimus facultatem. Volentes ac harum serie, dicta apostolica auctoritate statuentes ac etiam decernentes, quod omnia et singula per te, vigore presentium, in premissis pro tempore facta, ordinata, statuta, correctata, diminuta, addita, alterata, mutata, limitata, cassata, annullata, gesta atque facta, inviolabiliter perpetuo observentur et observari debeant, non obstantibus premissis ac privilegiis et litteris necnon constitutionibus et ordinationibus apostolicis, quarum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum inserti forent, presentibus haberi volumus pro expressis, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, etc., nostre concessionis, statuti, constitutionis et voluntatis infringere, etc. Si quis, etc.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto, pridie kalendas aprilis, anno sexto decimo.

15

Eugeni IV, a petició de Bernat de Casasaja, degà de la catedral de Barcelona, confirma en el seu cas la concessió feta als estudiants de teologia de la Universitat de París, de percebre íntegres els fruits dels seus beneficis.

Roma, 19 març 1446 (1445)

Ff. 126v-127v

Eugenius, etc.

Dilecto filio Bernardo de Casassagia, decano ecclesie Barchinonensis, magistro in artibus, acolito nostro, salutem.

Grata devotionis obsequia...

Dudum siquidem, videlicet quarto nonas martii, pontificatus nostri anno tertiodecimo, tibi tunc asserenti quod Parisius in facultate Theologie studeres, ac canonicatum et prebendam, necnon decanatum ecclesie Barchinonensis obtineres, per alias nostras, ut a datis ipsarum litterarum computandum, studio in loco ubi illud vigeret generale insistendo, fructus, redditus et proventus dictorum Canonicatus et prebende ac decanatus, qui curatus et dignitas, non tamen maior post pontificalem, existit ecclesie prefate, necnon quorumcumque aliorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura et sine cura, que tunc in quibusvis ecclesiis sive locis obtinebas et interim obtineres, etiam si parrochiales ecclesie aut earum perpetue vicarie, canonicatus et prebende, dignitates, personatus, administrationes vel officia in cathedralibus, etiam metropolitans vel collegiatis ecclesiis, et dignitates ipse in cathedralibus etiam metropolitans, post

pontificales maiores, aut in collegiatis ecclesiis huiusmodi principales forent, et ad illas ac personatus, administrationes vel officia huiusmodi consuevissent, qui per electionem assumi eisque cura immineret animarum, cum ea integritate, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, libere percipere valeres, cum qua illos, [f. 127r] si in dictis ecclesiis sive locis personaliter resideres et ad residendum interim in eisdem minime tenereris, nec ad id a quoquam invitus valeres coartari...

Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte tua petitio continebat, pro eo quod tu vigore cuiusdam privilegii seu indulti dilectis filiis universitati Studii Parisiensis a Sede prefata concessi, fructus, redditus et proventus antedictos per septennium percepisti, nonnullae ecclesiasticae persone, asserentes litteras ipsas ex voluntate predicta nullius fore roboris vel momenti, tibi de fructibus, redditibus et privilegiis prefatis, etiam super hiis pro parte tua tam litterarum quam processuum desuper habitorum vigore requisite, respondere recu-[f. 127v]-saverant et recusant... Nos, igitur, volentes te, qui, ut asseris, Parisius in theologia studes, premissorum obsequiorum et meritorum tuorum intuitu, favore prosequi gratioso, huiusmodi supplicationibus inclinati, volumus et apostolica tibi auctoritate concedimus quod littere et processus predicti valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, quodque fructus, redditus et proventus prefatos integre percipere valeas...

Datis Rome apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadragesimo quinto, quartodecimo kalendas aprilis, anno sextodecimo.

16

Eugeni IV, a petició dels habitants de Banyoles, els concedeix llicència de construir cementiri propi de la seva església amb les seves campanes, de fundar en aquesta capellanies i d'ampliar la capella de Sant Martíà, fora vila.

Roma, 30 març 1446

F. 128r

Eugenius, etc.

Dilectis filiis habitatoribus et incolis ville de Banyoles, Gerundensis diocesis, salutem, etc.
Sincere devotionis affectus...

Cum itaque, sicut exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, licet singula ecclesie sacramenta in ecclesia ville de Banyoles, Gerundensis diocesis, pro tempore recipere consueveritis, pro eo tamen quod ibidem aliquod, in quo decedentium ex vobis corpora tumulari possint, cimiterium non habetur, huiusmodi corpora alibi ecclesiasticae oportet tradi sepulture. Et sicut eadem petitio subiungebat, vos, propter pericula, que inde provenire solent, apud ecclesiam predictam pro decedentium eorundem corporibus sepeliendis cimiterium habere, necnon pro divini in ipsa ecclesia cultus augmento aliquas inibi capellanas fundare et erigere ac etiam quamdam parvam capellam extra limites dicte ville sitam, ubi corpus sancti Marti[r]iani per clerum ibidem singulis annis processionaliter et reverenter deferri consuevit, ampliare perpensis exoptetis, apostolici desuper favoris presidium prestolantes.

Nos, itaque, pio huiusmodi vestro desiderio annuentes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis apud ecclesiam predictam pro sepeliendis illorum ex vobis, quos pro tempore decedere contigerit corporibus, aliquod cimiterium habendi illudque per aliquem catholicum antistitem, gratiam et communionem Apostolice Sedis habentem, consecrari faciendi, necnon,

postquam consecratum fuerit, huiusmodi corpora ibidem sepeliendi, necnon campanas in dicta ecclesia ad singulas horas canonicas et alias quominus oportunum fuerit pulsandi, ac capellanas in prefata ecclesia fundandi, erigendi et dotandi, ac fundari, erigi et dotari faciendi, necnon parvam capellam supradictas (!), ut premittitur, ampliandi licentiam auctoritate apostolica concedimus per presentes, jure tamen dicte ecclesie et cuiuslibet alterius in omnibus semper salvo. Nulli ergo, etc., nostre concessionis infringere, etc. Si quis, etc.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice Millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto, tertio kalendas aprilis, anno sextodecimo.

17

Eugeni IV encarrega el Prior de Sant Pau (del Camp) de Barcelona, de col·locar Joan Salom en el lloc de Joan Tolosa, el qual, per raons d'edat i de xacres, renuncia al càrrec de vicari perpetu de Santa Creu d'Olorde, bisbat de Barcelona, i d'assegurar al segon una pensió anyal de quinze lliures torneses.

Roma, 28 maig 1446

Ff. 142r-144r.

Eugenius, etc.

Dilecto filio Priori monasterii sancti Pauli, Barchinonensis, per priorem soliti gubernari, salutem etc.

Apostolice Sedis providentia circumspecta...

Cum itaque, sicut accepimus, dilectus filius Johannes Tholosa, perpetuus vicarius parrochialis ecclesie Sancte Crucis de Lorda, Barchinonensis diocesis, octuagesimum sue etatis annum agens, adeo confractus et sui corporis viribus destitutus existat, quod eidem ecclesie amodo utiliter deservire ac illius parrochianorum animarum curam commode gerere et exercere nequeat per se ipsum, et propterea eandem vicariam, quam obtinet, sponte et libere resignare proponat, Nos [f. 142v] votis dicti Johannis in hac parte favorabiliter annuentes, necnon tam dilecto filio Johanni Salom, presbitero, perpetuo beneficiato in parrochiali ecclesia sancti Michaelis Molendinorum Regalium, dicte diocesis, qui, ut asserit, in capella carissimi filii nostri Alfonsi, Aragonum regis illustris, cantor existit, ac prefatam curam nomine ipsius Johannis de Tholosa longo tempore laudabiliter exercuit... [f. 143r]... cum omnibus iuribus et pertinentiis suis Johanni Salom conferas et assignes, necnon Johanni Tholosa de predictis pensionem annuam quindecim librarum Turonensium similium super fructibus, redditibus et proventibus huiusmodi, sibi, quoad vixerit... constituere et assignare procures... [f. 144r]...

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominice quadringentesimo quadragesimo sexto, [quinto kalendas] junii, anno sexto decimo.

18

Eugeni IV encarrega a l'abat de Montserrat (bisbat de Vic), a l'Ardiaca i a l'Oficial d'Elna, de judicar les denúncies de l'Abat de Sant Benet de Bages i de la comunitat de

Vallbona (bisbat de Girona) contra l'abat de Fontfreda, acusat d'haver-se endut béns del monestir de Vallbona en el període que el governà. (Aquest document no hauria estat cursat).

In mg sin Cassata de mandato domini Vicecancellarii (*ter in marg iter*)

Roma, 8 juliol 1446

Ff. 162r-163r.

Eugenius, etc.

Dilectis filiis abbati monasterii Beate Marie Montisserrati, Vicensis diocesis, et archidiacono et officiali Elnensibus, salutem, etc.

Humilibus supplicum votis libenter annuimus illaque favoribus prosequimur oportunis.

Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Petri, abbatis de Bages, et conventus de Valbona, sancti Benedicti ac Cisterciensis ordinum, Vicensis et Gerundensis diocesum monasteriorum, petitio continebat quod dilectus filius Johannes, abbas monasterii Fontisfrigidi, dicti Cisterciensis ordinis, Narbonensis diocesis, plura calices, libros, [f. 162v] paramenta et ornamenta ecclesiastica, necnon jocalia et utensilia prefati monasterii de Valbona, quod ipsi Petro abbati per eum, quoad vixerit, una cum dicto monasterio de Bages tenendam, regendam et gubernandam auctoritate apostolica commendavimus, ab illo deportavit et distraxit, multos quoque fructus, redditus et proventus ipsius monasterii de Valbona, de facto percepit ac in suos usus convertit sive dissipavit, in magnum ipsorum Petri abbatis ac conventus necnon monasterii de Valbona damnum pariter et detrimentum.

Quare, pro parte dictorum Petri abbatis et conventus, nobis fuit humiliter supplicatum, ut omnes et singulas causas quas ipsi propterea contra prefatum Johannem abbatem movere intendunt, aliquibus in partibus illis committere, et alias super hiis oportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos, igitur, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatenus vos, vel duo aut unus vestrum, vocatis Johanne abbate predicto, necnon aliis qui fuerint evocandi, et auditis hinc inde propositis, quod iustum fuerit appellatione remota decernatis, facientes quod decreveritis per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem qui fuerint nominati, si se gratia, odio vel timore subtraxerint, censura simili, appellatione cessante, compellatis veritati testimonium perhibere. Non obstantibus... [f. 163r]

Datis Rome apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice Millesimo qudringentesimo quadragesimo sexto, octavo idus julii, anno sextodecimo.

19

Eugeni IV encarrega {fra Sebastià Abat, O. P.}, bisbe de Galtelli {resident a València}, de dispensar de l'impediment de parentiu espiritual Jaume Curçà i Damiana Salses.

Roma, 29 juliol 1446

F. 165r-v.

Eugenius, etc.

Venerabili fratri nostro episcopo Galtellinensi, salutem, etc.

Oblate nobis pro parte dilecti filii Jacobi Curçà, laici, et dilecte in Christo filie Damiate, Antonii Salses, mulieris Valentine diocesis, petitionis series continebat quod ipsi, pro conservandis inter eorum consanguineos et affines amoris et benivolentiae nexibus, ac ex certis aliis rationabilibus causis, desiderant invicem matrimonialiter copulari. Sed quia mater [f. 165v] dicte Damiate eundem Jacobum de sacro fonte levavit, huiusmodi eorum desiderium adimplere nequeunt, dispensatione apostolica desuper non obtenta. Quare, pro parte Jacobi et Damiate predictorum nobis fuit humiliter supplicatum ut eis super hoc de oportuna dispensationis gratia providere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos, igitur, ex predictis et aliis nobis expositis causis, huiusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuae, de qua in hiis et aliis specialem in Domino fiduciam obtinemus, cum dilectus filius noster Alfonsus, tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum presbiter cardinalis, qui etiam Valentine ecclesiae ex concessione nostra preesse dinoscitur, cuique in hoc casu scribendum esset, in Romana Curia presentialiter resideat, per apostolica scripta committimus et mandamus quatenus, si est ita, dictaque Damiana, nata, propter hoc raptam non fuerit, cum eisdem Jacobo et Damiana nata, ut impedimento cognationis spiritualis, quod ex premissis provenit non obstante, *matrimonium inter se libere contrahere et in eo, postquam contractum fuerit, licite remanere valeant*, auctoritate nostra dispenses, prolem ex huiusmodi matrimonio suscipiendam, legitimam nuntiando.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae Millesimo quadringentesimo quadragésimo sexto, tertio decimo kalendas augusti, anno sextodecimo.

20

Eugeni IV habilita Blai Cubells, clergue de Tortosa, inhàbil pel fet d'ésser fill de prevere i de casada, a l'exercici de drets civils personals i comunitaris.

Roma, 13 d'agost 1446

F. 170r-v

Eugenius, etc.

Dilecto filio Blasio Cubels, clerico Dertusensis diocesis, bacallario in decretis, salutem, etc.
Illegitime natos, quos morum decorat honestas...

Attendentes, igitur, quod sicut habet fidedignorum assertio, tu, qui defectum natalium pateris, de presbitero genitus et coniugata, defectum huiusmodi, vite ac morum honestate aliisque probitatis et virtutum meritis recompensas, redimens favore virtutum, quod in te ortus odiosus ademit, Nos, volentes te, qui, ut asseris in decretis bacallarius existis, premissorum intuitu, favore prosequi gratioso, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tecum, ut in quibuscumque bonis parentum, agnatorum et cognatorum tuorum ac aliorum quorumcumque, [f. 170v] tam ex testamento quam ab intestato, absque tamen preiudicio illorum, qui in huiusmodi bonis, si dicti parentes, agnati et cognati ab huiusmodi intestato decederent, succedere deberent, succedere, necnon ad honores, dignitates et officia secularia, publica et privata, assumi, recipi et admitti eis que prefici illaque gerere et exercere libere et licite possis et valeas perinde in omnibus et per omnia, ac si de legitimo thoro natus esses, defectu predicto ac quibusvis apostolicis, necnon synodalibus et provincialibus constitutionibus et ordinationibus ac legibus imperialibus et statutis municipalibus ceterisque contrariis nequaquam obstantibus, auctoritate apostolica tenore

presentium, de specialis dono gratie dispensamus.

Nulli, ergo, etc. nostre dispensationis infringere, etc. Si quis autem, etc.

Datis Rome apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadragésimo sexto, idibus augusti, anno sextodecimo.

21

Eugeni IV habilita el mateix clergue tortosí, Blai Cubells (cf. el document anterior) a rebre els ordes sagrats i tota mena i nombre de beneficis eclesiàstics.

Roma, 13 agost 1446

Ff. 170v-171r

Eugenius, etc.

Dilecto filio Blasio Cubels, clerico Dertusensis diocesis, bacallario in decretis, salutem, etc.

Litterarum scientia, vite ac morum honestas...

Hinc est quod nos, volentes te, cum quo dudum, ut asseris, ut non obstante defectu natalium, quem pateris de presbitero genitus et coniugata, clericali caractere rite insignitus fuisti, premisorum meritorum tuorum intuitu, favore prosequi [f. 171r] gratioso, tuis in hac parte supplicationibus inclinatis, tecum ut ad omnes, etiam sacros ordines promoveri necnon quecumque, quotcumque et qualiacumque beneficia ecclesiastica cum cura vel sine cura se invicem compatiencia, etiamsi canonicatus et prebende, integre vel dimidie portiones, ac dignitates... [existant], recipere et retinere libere et licite valeas... tenore presentium, de specialis dono gratie dispensamus.

Nulli ergo, etc. nostre dispensationis infringere, etc. Si quis autem, etc.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadragésimo sexto, idibus augusti, anno sexto decimo.

22

Eugeni IV encarrega el bisbe de Barcelona de dispensar d'impediment de consanguinitat Gaspar Martí i Joana de Caldes.

Roma, 10 maig 1446

F. 179r-v

Eugenius, etc.

Venerabili fratri Episcopo Barchinonensi, salutem, etc.

Oblate nobis nuper pro parte dilecti filii Gasparis Martini, laici, et dilecte in Christo filie Johanne de [Calidis?], mulieris, tue diocesis, petitionis series continebat quod ipsi, pro conservandis inter eorum consanguineos et affines pacis et concordie nexibus, desiderant invicem matrimonialiter copulari. Sed quia tertio consanguinitatis gradu invicem sunt coniuncti, huiusmodi eorum desiderium adimplere nequeunt, dispensatione Apostolica desuper non obtenta.

Quare, pro parte Gasparis et Johanne predictorum nobis fuit humiliter supplicatum ut eis

super hoc de oportune dispensationis gratia providere de benignitate apostolica dignemur. Nos igitur... [f. 179v]... cum eisdem Gaspere et Johanna ut, impedimento consanguinitatis huiusmodi non obstante, matrimonium inter se contrahere et in eo, postquam contractum fuerit, licite remanere valeant auctoritate nostra dispenses, prolem ex huiusmodi matrimonio suscipiendam legitimam nuntiando.

Datis Laterani, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto, sexto nonas maii, anno sextodecimo.

23

Eugeni IV encarrega l'Abat de Poblet i el Degà de la catedral de Lleida de confirmar l'absolució del canonge lleidetà Blai Ram de les penes canòniques i de la irregularitat que havia contret pel fet de bufetejar en ple cor de la Seu lleidetana el també canonge Dalmau Sacirera.

Roma, 12 febrer 1446 (1445)

Ff. 202r-203r.

Eugenius, etc.

Dilectis filiis abbati monasterii beate Marie de Populeto, Terraconensis diocesis, et decano ecclesie Ilerdensis, salutem, etc.

Solet Sedis Apostolice clementia...

Dudum siquidem pro parte Blasii Ram, canonici Ilerdensis, magistri in Theologia, nobis exposito quod alias, videlicet in festo Corporis Christi, dum ipse et alii ecclesie Ilerdensis canonici ac beneficiati in illius choro, pro celebranda tunc, iuxta morem illarum partium, solenni processione cum paramentis et aliis fieri solitis induti existerent, prefatus Blasius, post certa que inter eum ac dilectum filium Dalmatium Zacirera, etiam tunc eiusdem ecclesie canonicum et camerarium, processerant verba, ira commotus, absque tamen sanguinis effusione, in ipsum Dalmatium manus iniecerat violentas, eum ad maxillam percusserat, excommunicationis propterea sententiam incurriendo; Nos tunc, per alias nostras litteras, venerabili fratri nostro Bassustachio, episcopo Lucerino, tunc in Romana curia residenti, mandavimus ut eundem Blasium, qui tunc, ut assererat, cum eodem Dalmatio super premissis ad certum tunc expressum tempus, secundum consuetudinem partium earundem, treugas fecerat, ac ab hiis a dilecto filio Johanne de Setacastella, canonico ecclesie predicte, tunc in spiritualibus venerabilis fratris nostri episcopi Ilerdensis vicario generali, a sententia huiusmodi absolutionem, licet de facto, obtinuerat, si id humiliter peteret, [f. 202v] a sententia predicta, satisfacto prius per ipsum Blasium illis, quibus propterea satisfactio impendenda foret, auctoritate nostra ea vice dumtaxat, absolveret in forma ecclesie consueta, necnon cum eodem Blasio super irregularitate, si quam, sententia huiusmodi ligatus, missam et alia divina celebrando contraxerat, dispensaret ac aboleret, omnem inhabilitatis et infamie maculam sive notam per dictum Blasium premissorum occasione contractam, prout in ipsis litteris plenius continetur.

Postmodum vero, sicut exhibita nobis nuper pro parte ipsius Blasii petitio continebat, prefatus Bassustachius episcopus, ad dictarum executionem litterarum procedens, prefatum Blasium a sententia predicta absolvit, secumque super irregularitate dispensavit et maculam huiusmodi abolevit.

Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat in litteris predictis, quod idem Blasius super premissis in curia episcopali Ilerdensi per procuratorem fiscalem inibi in causam extitit tractus, necnon a certis processibus et aliis tunc sibi expressis per dilectos filios Capitulum et Officiale Ilerdensem illatis gravaminibus, ad Curiam Metropolitanam Terraconensem appellavit, ac de quadam constitutione Synodali sive provinciali Terraconensi contra invasores personarum et rerum ecclesiasticarum edita, in vim cuius ipse Blasius, etiam alias excommunicationis sententia involutus esse dicitur, quodque dictus Dalmatius, acolitus noster ac de militari genere procreatus sit, nulla fuerit mentio facta pro parte eiusdem Blasii, nobis fuit humiliter supplicatum ut super hiis sibi et statui suo oportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos itaque, volentes eundem Blasium, asserentem se bone memorie Dominici, episcopi Portuensis, nepotem fuisse, apud nos de nobilitate generis, litterarum scientia, vite ac morum honestate aliisque probitatis ac virtutum meritis alias multipliciter commendatum, horum intuitu favore prosequi gratioso, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatenus vos vel alter vestrum, postquam eis, quorum interest, satisfactum fuerit competenter, ipsum Blasium a quibuscunque, quas iuxta edite constitutionis huiusmodi vel alias adhuc quomodolibet ligatus habetur, excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque sententiis, censuris atque penis, [f. 203r] si hoc humiliter postulaverit, auctoritate predicta hac vice dumtaxat absolvatis in forma premissa, iniunctis inde sibi pro modo culpe penitentia salutari et aliis que de iure fuerint iniungenda. Et nichilominus secum super irregularitate, si qua missas et divina huiusmodi celebrando vel se illis immiscendo etiam adhuc implicatus censeretur potuerit, eadem auctoritate dispensetis ac aboleatis, omnem inhabilitatis et infamie maculam sive notam per ipsum Blasium occasione incursus, posteriorum sententiarum, penarum et censurarum huiusmodi quomodolibet contractam, non obstantibus premissis ac constitutionibus apostolicis necnon omnibus illis, que in prefatis litteris non obstare volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datis Rome apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadregesimo quinto, pridie idus februarii, anno quintodecimo.

24

Eugeni IV encarrega el bisbe de la Seu d'Urgell de nomenar Joan Llobera, batlle del monestir de Solsona.

Roma, 19 març 1446 (1445)

Ff. 210v-211v.

Eugenius, etc.

Venerabili fratri episcopo Urgellensi, salutem, etc.

Sincere devotionis affectus, quem dilectus filius Johannes de Lobera, laicus Urgellensis diocesis...

Cum itaque, sicut accepimus, baiulia monasterii de Solsona, ordinis sancti Augustini, dicte diocesis, que inibi perpetuum et simplex officium extitit et per laicos gubernari ac illis perpetuo assignari consuevit, quam quondam Johannes de Lobera, ipsius monasterii baiulus, dum viveret obtinebat, per illius obitum, qui extra Romanam curiam diem clausit extremum, vacaverit et vacet ad presens, Nos, cupientes eidem baiulie de gubernatore utili et idoneo, per quem circumspecte regi et salubriter dirigi valeat, providere, premissis necnon probitatis et virtutum

[211r] meritis, quibus personam dicti Johannis laici fidedignorum testimoniis iuvari percepimus, diligenter attentis, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus quatenus, si dictus Johannes laicus ad hoc per te repertus fuerit ydoneus, et aliud canonicum non obsistat, super quo tuam conscientiam oneramus, Baiuliam predictam, cuius fructus, redditus et proventus quadraginta librarum Barchinonensium, secundum communem estimationem, valorem annum, ut ipse Johannes laicus asserit, non excedunt..., vacet, ipsaque baiulia dispositioni apostolice specialiter reservata existat..., cum emolumentis et oneribus necnon iuribus et pertinentiis suis universis eidem Johanni laico, auctoritate nostra conferas et assignes... Non obstantibus...

Datis Rome apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quinto, quartodecimo kalendas aprilis, anno sextodecimo.

25

Eugeni IV encarrega Dalmau {de Mur}, arquebisbe de Saragossa, de publicar l'ordre de recerca i captura de fra Rafael Mir, augustinià, sotmès a procés inquisitorial per acusació de màgia.

Roma, 27 abril 1446

Ff. 263v-265r

Eugenius, etc.

Venerabili fratri nostro Dalmatio, archiepiscopo Cesaraugustano, salutem, etc.

Si ad transgressorum insolentias reprimendas nervus publice discipline lentescat, eorum ad peccandum voluntas laxior efficitur et alii ex impunitatis exemplo facilius corrumpuntur; ac propterea, ad presidentis officium pertinet pro exactionibus penarum, quas ipsi transgressores incurrisse noscuntur, debite faciendis, curam et operam adhibere, ut per [f.264r] executionem iustitie transgressorum eorumdem presumptio auferatur et aliis similia comitendi aditus precludatur.

Dudum siquidem, pro parte carissime in Christo filie nostre Marie, Aragonum regine illustris, nobis exposito quod olim, ad notitiam dilectorum filiorum inquisitoris heretice pravitatis, in civitate et diocesi Barchinonensi auctoritate apostolica deputati, necnon Gubernatoris Catalonie fama deferente publica deducto, quod Raphael Mir, ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini, et Raymundus Gual, Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, professores, ac Bernardus Turel, civis Barchinonensis, maligno suadente spiritu, magicas artes exercebant et illis se inmiscebant (!), quodque alias dein prefatus Bernardus ad officium vicariatus regii civitatis Barchinonensis, quod dilectus filius Bernardus Çalba, miles Barchinonensis, tunc regebat et exercebat, improbe aspiraret, artibus huiusmodi mediantibus adeo mentem dicti Bernardi Çalba turbaverant et ad insaniam deduxerant, quod ipse Bernardus Çalba, nudus de lecto surgens et de domo propria exiens, quedam vana verba clamando proferens per civitatem hinc inde discurrerat, et alias multipliciter insanuerat, donec et quousque ipse Bernardus Çalba dictum officium resignaverat, Inquisitor et Gubernator prefati contra eosdem professores et civem, quos propterea carceribus mancipaverant et illis mancipatos detinebant, super premissis ad inquisitionem descendentes, in inquisitione huiusmodi ad nonnullos actus processerant et, inter alia, prefatum Raphaelem ad torturam posuerant. Et deinde prefata Maria regina, tunc in predicta civitate moram trahens et ad alium locum se transferre intendens, ac considerans [f. 264v] quod in sui absentia, propter ipsius civis potentiam, Inquisitor et Gubernator prefati in huiusmodi inquisi-

tione, saltem in dicta civitate ulterius procedere non auderent, eosdem professores et civem, cuiusdam *Usatici* predictae civitatis vigore ad se remicti fecerat, remissosque carceribus mancipaverat et mancipatos extunc detinuerat, prout detinebat; ac subiuncto nobis quod ipsa Maria regina, considerans quod cognitio premissorum, in quantum heresim sapiebant, ad forum ecclesiasticum pertinebat, et contra eosdem professores et civem super ipsis criminibus procedere non audebat, Nos cause statum et excessuum huiusmodi qualitates in hiis nostris litteris pro expressis habentes, tibi per ipsas alias nostras litteras dedimus in mandatis quatinus, vocatis professoribus et cive predictis, necnon aliis qui forent evocandi, causam predictam in statu debito reassumeres per te vel aliquem liciteratum et probum virum in huiusmodi causa, in quacumque civitate vel diocesi, in Aragonensi et Valentino regnis et Principatu Catalonie consistentibus seu in aliquo ipsorum loco, presertim in quo dictam Mariam reginam pro tempore moram trahere contingeret, etiam ad ipsius Marie regine vel alterius cuiuscumque, quem ad hoc duceret deputandum, instantiam etiam ex officio contra professores et civem prefatos ulterius procederet inquirendo diligentius veritatem et repertos culpabiles auctoritate nostra punires prout de iure foret faciendum.

Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dicte Marie regine petitio continebat, licet postquam tu, earundem posteriorum litterarum vigore dictam causam in statu debito reassumpseras, dilectus filius Officialis Valentinus, cui super hiis commiseras vices tuas, legitime in ea procedens, professores et cives (!) predictos, non solum antedicta, sed multo maiora et enormia crimina perpetrasse reppererit, [f. 265r] tamen dictus Raphael, nescitur qua via nisi forsan arte diabolica, a carceribus huiusmodi aufugerat, pro parte dicte regine nobis fuit humiliter supplicatum ut super hiis oportune providere de benignitate apostolica dignemur.

Nos, igitur, attendentes dignum fore ut tam nephandorum ratione flagitiorum ultionis severitas amplius extendatur et propter culpe enormitatem penarum modus exuperet, huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi, per te vel alium seu alios, universos christifideles dominos et principes ecclesiasticos et seculares, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, nobilitatis, conditionis vel preeminentie fuerint, etiamsi regulari, reginali, patriarchali, archiepiscopali, episcopali aut alia quacumque dignitate ecclesiastica vel mundana prefulgeant, dicta auctoritate nostra rogandi, exhortandi et monendi, ac eis sub excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque sententiis, censuris et penis ecclesiasticis precipiendi et mandandi ut infra certum peremptorium terminum, quem ad hoc eis duxeris prefigendum, dictum Raphaelem, si eum in illorum dominiis reppererint, capiant et captum detineant necnon ad prefatam Mariam reginam, ipsius tamen Marie regine expensis, transmittant, concedimus facultatem. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datis apud Sanctum Paulum, extra muros Urbis, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadragésimo sexto, quinto kalendas maii anno sextodecimo.

Eugeni IV encarrega fra Sebastià (Abat, O. P.), bisbe de Galtelli, i dos canonges de València, de confirmar, per raó d'impotència d'ell, la nul·litat del matrimoni entre Lluís Ferrer i Damiana Daroca, i de convalidar el segon matrimoni d'aquesta amb el cavaller valencià, Jaume de Ripoll; i, si ja és potent, de permetre a Lluís Ferrer de casar-se amb una altra.

Roma, 9 abril 1446

Ff. 285v-286v

Eugenius, etc.

Venerabili fratri Sebastiano, episcopo Galtinensi, in civitate Valentina residenti, et dilectis filiis Francisco Cruylles ac Antonio Bou, canonicis Valentinis, salutem, etc.

Ex paterne caritatis officio...

Sane, pro parte dilecti filii Ludovici Ferrarii, civis Valentini, nobis nuper exhibita petitio continebat quod olim, postquam ipse et dilecta in Christo filia Damiata, Petri Daroqua, mulier Valentina, matrimonium insimul per verba legitime de presenti contraxerant, illudque in facie ecclesie iuxta morem patrie solemnizaverant, quia dictus Ludovicus eandem Damiatam carnaliter cognoscere non potuerat, prefata Damiata eundem Ludovicum, super hoc petendo divortium celebrari ac [f. 286r] sibi cum alio matrimonio libere contrahendi licentiam concedi, coram dilecto filio officiali Valentino, non ex delegatione apostolica, traxit in causam, ipseque Officialis in huiusmodi causa procedens, diffinitivam inter prefatos Ludovicum et Damiatam divortii sententiam promulgavit, eidem Damiata cum alio quocumque matrimonio contrahendi licentiam tribuendo, a qua quidem sententia infra decem dies minime extitit appellatum.

Et subsequenter predicta Damiata matrimonium cum dilecto filio Jacobo de Ripoll, milite Valentino, per verba legitime de presenti contraxit ac in illo per triennium vel circa permansit, prout permanet de presenti.

Cum autem, sicut eadem petitio continebat postmodum, licet prefatus Ludovicus, Domino concedente, ad copulam carnalem potens effectus fuerit, tamen dictus Officialis inhibitionem prefato Ludovico per eum desuper factam tollere, ipsique Ludovico cum alia muliere matrimonium licite contrahendi licentiam concedere recusavit et recusat, etiam super hiis per dictum Ludovicum instanter requisitus. Quare, pro parte eiusdem Ludovici, qui, sicut asserit, pater esse cupit et filios procreare, nobis fuit humiliter supplicatum ut ei super hiis oportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos, igitur, qui de premissis certam notitiam non habemus, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestre, cum dilectus filius noster Alfonsus, tituli sanctorum Quatuor Coronatorum presbiter cardinalis, cui ratione ecclesie Valentine, cui ex concessione et dispensatione sedis apostolice preesse dignoscitur, in hoc casu scribendum foret, presentialiter in Romana curia resideat, et quod huiusmodi commissio vobis fiat eidem cardinali videatur, per apostolica scripta [f. 287v] mandamus quatenus, si et postquam vocatis prefata Damiata et aliis qui fuerint evocandi, de premissis legitime constiterit, prefato Ludovico, ut, alio non obstante canonico, cum alia muliere matrimonium libere contrahere et in eo, postquam contractum fuerit, licite remanere valeat, auctoritate nostra concedatis. Non obstantibus premissis ac constitutionibus apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto, quinto idus aprilis, anno sexto decimo.

II

Sixt IV confirma a Violant Valentí i a favor d'ella la correcció papal al testament del seu difunt pare, Joan Valentí.

In mg sin Perinde valere, super litteris commutationis testamenti pro Violante Valentí, etc.
Roma, 16 abril 1478 Ff. 88r-89v

Sixtus, episcopus, servus servorum Dei.

Dilecte in Christo filie Violanti Valentí, mulieri Valentine, salutem et apostolicam benedictionem.

Sincere devotionis affectus...

Dudum siquidem, pro parte tua nobis exposito quod alias quondam Johannes Valentí, civis Valentinus, condens de bonis suis in eius ultima voluntate testamentum, inter alia voluerat quod in eventum mortis duorum filiorum suorum masculorum, per eum successive certo modo heredum universalium institutorum, sine filiis legitimis et naturalibus, certa tunc expressa quantitas exponeretur in subventionem dotum puellarum pauperum, et orphanorum eligendorum per eos quos fecit executores dicti testamenti, ita ut, si essent alique pauperes de parentela sua, ille preeligerentur et haberent quantum dictis executoribus videretur usque in centum libras pro qualibet earum; et de alia certa summa etiam tunc expressa, emerentur redditus censuales, quorum proventus annuatim converterentur in subsidium pauperum carceratorum, vere et non ficte, pro parvis quantitatibus dumtaxat, ita ut unicuique subveniretur usque in quantitatem quindecim florenorum; et, si in carceribus Valentinis non reperirentur aliquo anno taliter carcerati, vel alias aliquid superesset de dictis proventibus, tunc proventus huiusmodi ad Hospitale Innocentium Valentinum deveniret; et ultra premissa, exponeretur alia summa [f. 88v] tunc expressa, in redemptionem christianorum captivorum apud infideles, ita ut magis pauperes et ex Regno Valentie naturales reliquis preferrentur; quodque in eventum premissum, dicti executores distribuere inter pauperes Valentinis, verecundos nuncupatos, presertim de parentela ipsius testatoris, sex milia solidorum dicte monete, de quibus duos pro quinquaginta pro quolibet nominarint, prout in dicto testamento plenius dicebatur contineri. Et in eadem expositione subiuncto quod, testatore predicto vita functo, unus ex filiis predictis in domo Sancti Jeronimi de Gandia, Valentine diocesis, condito testamento, regularem professionem per professores ordinis, cuius est domus predicta, emitti solita emiserat; et alius deinde sine filiis legitimis et naturalibus decesserat; et quod tu, dicti testatoris filia legitima et naturalis, tempore dicti conditi testamenti parvula eras, quodque de bonis predictis ordinatam tibi dotem habueras et duas filias pepereras, ac tam tu quam dilectus filius Bartholomeus Serra, civis Valentinus, maritus tuus, iuvenes eratis et prolem non parvam verisimiliter in dies te esse parituram sperabas. Et si dictus testator cogitasset te superesse debere cum filiabus post obitum unius et professionem alterius tuorum fratrum predictorum, te et sobolem tuam piis causis predictis forsitan pretulisset; Nos, per alias nostras litteras piam voluntatem testatoris predicti quoad premissa, prout captivos christianos concernit, pro medietate dumtaxat, in reliquiis vero piis causis et dispo-[f. 89r]-sitionibus predictis in totum in piam causam dotum et maritagii tuorum et earumdem filiarum et decentioris sustentationis domus et familie tue commutavimus, et summas ac quantitates predictas iuxta commutationem predictam tibi dari et solvi decrevimus, teque, quoad illarum consecutionem loco piarum causarum predictarum posuimus, sustituvimus et surrogavimus; et quod testamenti predicti Johannis executores pro tempore existentes pie deposita huiusmodi, tibi et heredibus tuis et non alteri solvere tenerentur et deberent, et ad implendam alias ipsius

Johannis testatoris voluntatem non tenerentur, eadem auctoritate decrevimus, certis super hoc executoribus deputatis, prout in eisdem plenius continetur.

Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte tua petitio continebat, prefatus Johannes testator quatuor milia solidorum eidem Hospitali Innocentium et mille domui beate Marie de Ihesu, extra muros Valentinos, ordinis fratrum minorum, ac alios mille monasterio Vallis Christi, necnon quingentos solidos monete Valentine pro reparatione librorum et aliarum rerum Confratrie sancti Jacobi Valentine, legaverit, de quibus, ac etiam quod ipse testator voluerat alia bona sua distribui in pias causas in predictis litteris mentio specialis habita non fuit, et propterea dubites litteras ipsas de surreptionis vitio notari, ac inutiles tibi reddi posse, Nos, ne littere ipse de surreptionis vitio notari aut inutiles tibi reddi valeant, providere, teque asserentem quod prefatus Bartholomeus, venerabilis fratris nostri Roderici, episcopi Portuensis, Sancte Romane Ecclesie vicecancellarii, nepos existit, [f. 89v] singularium meritorum tuorum intuitu, gratioso favore prosequi volentes, volumus, et apostolica tibi auctoritate concedimus, quod littere predictae valeant plenamque roboris firmitatem obtineant, ac executores predicti necnon ab eis pro tempore deputati subexecutores, ad illarum totalem et plenariam executionem procedere possint et debeant in omnibus et per omnia perinde ac si in eisdem litteris quod prefatus Johannes testator quatuor millia solidorum dicto Hospitali Innocentium et mille domui beate Marie de Ihesu, ac alios mille monasterio Vallis Christi, necnon quingentos solidos monete huiusmodi Confratrie prefatis legaverat, ac alia bona sua in pias causas distribui voluerat, specialis et expressa mentio facta fuisset. Non obstantibus premissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon omnibus illis que in prefatis litteris voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre voluntatis et concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli, apostolorum eius, se noverit incursum.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo, sextodecimo kalendas maii, pontificatus nostri anno septimo.

28

Sixt IV, informat de la mort dels dos marmessors del testament, al qual fa referència el document anterior, nomena Bartomeu Serra, (marit de Violant Valentí), marmessor i executor únic del testament esmentat.

In mg sin Deputatio et substitutio executoris cuiusdam testamenti in locum duorum executorum defunctorum, pro Bartholomeo Serra, cive Valentino

Roma, 5 de maig 1478

Ff. 90r-91r

Sixtus episcopus, servus servorum Dei.

Dilecto filio Bartholomeo Serra, civi Valentino, salutem et apostolicam benedictionem.

Tue devotionis probata sinceritas...

Dudum siquidem (*com la primera part de l'anterior fins a la frase final*) «prout in eisdem plenius continetur».

Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte tua petitio continebat, quondam Vincentius Valentí et Alfonsus de Segovia, per eundem Johannem [Valentí] dicti testamenti executores deputati, dudum ante datam Litterarum nostrarum predictarum ab hac luce migraverint, et

propterea executores in eisdem litteris deputati eos iuxta formam litterarum earundem ad observandam commutationem in ipsis litteris expressam compellere non possint, pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum ut te in locum executorum testamenti huiusmodi substituere et surrogare, ac alias in premissis oportune providere de benignitate apostolica dignemur.

Nos, itaque, huiusmodi supplicationibus inclinati, te, qui, ut asseris, venerabilis fratris nostri Roderici, episcopi Portuensis, Sancte Romane ecclesie vicecancellarii, nepos existis, prefati testamenti executorem apostolica auctoritate tenore presentium constituimus et deputamus, ac in locum Vincentii et Alfonsi predictorum, substituimus et surrogamus. Non obstantibus testamento predicto... [f. 91r]... Nulli ergo... Si quis autem, etc.

Datis Rome apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo, tertio nonas maii, pontificatus nostri anno septimo

29

Sixt IV concedeix indulgències diverses als qui en sis festes marianes visitin la Capella dels Set Goigs, de Sant Martí de València, i als qui d'alguna manera assisteixin a la processó que els dissabtes al capvespre se celebra a honor de la mare de Déu entre l'altar major i el dels Set Goigs, de la mateixa església.

In mg sin Indulgentia decem annorum perpetuo valitura pro visitantibus in sex festivitibus beate Marie; et duorum annorum pro interessentibus cum candelis; ac unius anni, etc., pro ecclesia parochiali Valentina, etc.

Roma, 12 febrer 1472 [1471]

ff. 225r-226r

Sixtus, etc.

Universis et singulis presentes litteras inspecturis, salutem, etc.

Dum devote considerationis indagine perscrutamur ut Virgo Dei Genitrix gloriosa, utpote via misericordie, mater gratie et pietatis, ac humani generis consolatrix, pro salute fidelium, qui debitorum pondere pregravantur, sedula oratrix et previgil apud Christum Ihesum, salvatorem nostrum, quem genuit, continuo intercedit, fideles ipsos ad inter-[f. 225v]-essendum divinis, que in eius laudem decantantur, officiis et complacendum sibi, quasi quibusdam allectivis muneribus, indulgentiis videlicet et remissionibus, libenter invitamus, ut exinde eius intercessionibus adiuti, reddantur divine gratie aptiores.

Cum itaque, sicut accepimus, in parochiali ecclesia sancti Martini, Valentina, singulis diebus sabbati circa occasum solis annuatim celebretur solempnis processio christifidelium, in magna multitudine propterea ad ecclesiam ipsam concurrentium, que incipit a maiori altari dicte ecclesie et terminatur ad altare sub invocatione Septem Gaudiorum eiusdem beate Marie, situm in eadem ecclesia, super quo venerabilis frater Petrus Guillelmus, Archiepiscopus Salernitanus, nobis in divinis officiis assistens et secretus referendarius noster, ut asserit, de propria et maiorum suorum, quorum corpora ibidem sepulta sunt, animarum salute precogitans, alias ordinavit unam missam quotidie per presbiteros dicte ecclesie per turnum, perpetuis futuris temporibus celebrari, prout celebratur:

Nos, cupientes ut fideles predicti ecclesiam ipsam eo libentius congruis frequentent honoribus et processioni huiusmodi eo devotius interesse procurent, quo exinde non solum ipsius

Virginis apud Redemptorem ipsum pro suorum expiatione peccaminum interessione (!) consequi, sed etiam alias specialis dono gratie uberius conspexerint se refertos, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis christifidelibus vere penitentibus et confessis, qui per anni circulum in singulis Annuntiationis, Visitationis, Assumptionis, Nativitatis, Conceptionis et Purificationis eiusdem beate Marie festivitatum, a primis vesperis usque ad secundas vespervas, cappellam eiusdem ecclesie, in qua altare huiusmodi consistit, predictam devote visitaverint, annuatim decem; illis vero qui singulis sabbati diebus in processione predicta processionaliter candelas aut alia luminaria accensa in eorumdem manibus portando inceserint, pro qualibet vice, duos; aliis vero qui processioni huiusmodi candelas aut alia luminaria non portando interfuerint, sed durante tempore procesionis huiusmodi in dicta capella Deum orando steterint, unum annos et totidem quadragenas de iniunctis eis penitentiis in Domino misericorditer [f. 226r] relaxamus. Presentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Volumus autem quod si visitantibus dictam capellam aut processioni predictae interessentibus sive orantibus in eadem, ut prefertur, aut alias aliqua alia indulgentia in perpetuum vel ad tempus nondum elapsum per nos concessa fuerit, presentes littere nullius sint roboris vel momenti.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo septuagesimo primo, pridie idus februarii, pontificatus nostri anno septimo.

30

Sixt IV encarrega al prior de Snta Anna, de Barcelona, al canonge lleidetà, Pere Llompart, i a l'Oficial de Tarragona, de concedir a Miquel Sanctomàs un o dos beneficis als bisbats de Tarragona o de Barcelona.

In mg sin Expectativa pro Michaelae Sanctomàs
Roma, 23 gener 1478 [1477]

Ff. 331r-332v

Sixtus, etc.

Dilecto filio Michaeli Sanctomàs, clerico Barchinonensis diocesis, familiari nostro, salutem et apostolicam benedictionem.

Grata familiaritatis obsequia... [f. 332v]

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo, decimo kalendas februarii, pontificatus nostri anno septimo

Ff. 332v-333v

Simili modo:

Dilectis filiis priori monasterii Anne (!), Barchinonensis, per priorem soliti gubernari, et Petro Leopart, canonico Ilerdensi, ac Officiali Tarraconensi, salutem et apostolicam benedictionem.

Hodie dilecto filio Michaeli Sanctomàs, clerico Barchinonensis diocesis, familiari nostro, specialem gratiam facere volentes, motu proprio unum vel duo beneficium seu beneficia, ecclesiasticum vel ecclesiastica, consuetum vel consueta clericis secularibus assignari, etiamsi alterum cum cura aut decanatus vel archipresbiteratus ruralis seu vicaria vel capellania perpetua, qui vel que dignitas, etiam curata, extra tamen cathedralem ecclesiam, reputaretur, aut dignitas vel personatus in cathedrali, collegiali, vel commensalia in Metropolitana, seu in eadem cathedrali

vel quodlibet eorum in collegiata canonicatus et prebenda ac administratio vel officium in eisdem ecclesiis foret... [f. 333r]... ad venerabilium fratrum nostrorum archiepiscopi Tarraconensis et episcopi Barchinonensis... collationem, provisionem, presentationem, electionem seu quamvis aliam dispositionem... conferendum seu conferenda eidem Michaeli... reservamus... [f. 333v]...

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo, decimo kalendas februarii, pontificatus nostri anno septimo.⁴

31

Sixt IV encarrega a l'Oficial del bisbat de Tortosa de concedir a Jaume Bertran, clergue de Tortosa, un o dos beneficis en el dit bisbat.

In mg sin Expectativa pro Jacobo Bertrandi, clerico Dertusensi, etc.

Roma, 14 març 1478 [1477]

Ff. 355r-358r

Sixtus, etc.

Dilecto filio, Jacobo Bertrandi, clerico Dertusensi, familiari nostro, salutem, etc.

Grata familiaritatis obsequia...

Hinc est quod Nos tibi, qui etiam continuus commensalis noster et, ut accepimus, dilecti filii Magistri Petri Bertrandi, scriptoris et etiam familiaris nostri, nepos existis... (com en l'anterior, adreçant, però, a l'Officialis Dertusensis' allò que allí era destinat a l'Officialis Ilerdensis').

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo, pridie idus Martii pontificatus nostri anno septimo.

32

Sixt IV encarrega a l'Arquebisbe de Saragossa i als Bisbes d'Osca i de Lleida d'assegurar a Joan Espanyol, clergue de Lleida, la concessió d'un o de dos beneficis en llurs bisbats.

In mg sin Expecativa pro Johanne Spenyol

Roma, 5 juny 1478

Ff. 359r-363v

Sixtus, etc.

Dilecto filio Johanni Spanyol, clerico Ilerdensis diocesis, salutem, etc.

Vite ac morum honestas...

Hinc est quod nos tibi, qui, ut accepimus, in vicesimo vel circa tue etatis anno constitutus,

4. Als ff. 337r-339r és copiada la primera de les butlles relatives a Joan de Tagamanent (cf. el títol anterior d'aquesta secció).

ac carissimi in Christo filii nostri Ferdinandi, Castellae et Legionis regis illustris, familiaris dilectus existis, premissorum meritorum tuorum intuitu... (com en els dos anteriors, canviant només l'encàrrec d'execució, ací adreçat «ad venerabilium fratrum nostrorum archiepiscopi Cesaraugustani, et Ilerdensis ac Oscensis episcoporum...», f. 359v).

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo, nonis junii, pontificatus nostri anno septimo

33

Sixt IV habilita el clergue valencià Joan Vidal, membre de la casa del cardenal Roderic {de Borja}, fill de solter i soltera, a fi que pugui rebre tota mena de beneficis eclesiàstics.

In mg sin Dispensatio super defectu natalium, et quod non teneatur facere mentionem de eodem defectu in quibuscumque impetrationibus, etc., pro Johanne Vitalis, etc.

Roma, 21 març 1477 [1476]

Ff. 407r-408r

Sixtus, etc.

Dilecto filio, Johanni Vitalis, clerico Valentino, salutem, etc.

Vite ac morum honestas...

Hinc est quod Nos te, qui, ut asseris, venerabilis fratris nostri Roderici, episcopi Portuensis, sancte Romane ecclesie vicecancellarii, familiaris continuus commensalis existis, et cum quo dudum super defectu natalium, quem pateris de soluto genitus et soluta ut, eo non obstante, ad minores ordines promoveri et unum beneficium ecclesiasticum sine cura obtinere valeres [f. 407v] ordinaria fuit auctoritate dispensatum, quique postmodum clericali caractere rite insignitus et perpetuum sine cura beneficium ad altare sancte Anne situm in ecclesia Valentina, cuius fructus, redditus et proventus viginti librarum Turonensium parvorum, secundum communem estimationem, valorem annum non excedunt, tunc certo modo vacans, canonice tibi collatum, et quod obtines, assecutus fuisti, premissorum meritorum tuorum intuitu gratioso favore prosequi volentes, teque a quibuscumque... sententiis, censuris et penis... ad effectum presentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes et absolutum fore censentes, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tecum, ut quecumque, quotcumque et qualiacumque ecclesiastica secularia... et si aliquem ex ordinibus approbatis ingredi... volueris, ...unum ipsius ordinis regulare beneficium ecclesiasticum... [408r]... recipere et retinere..., se invicem tamen compitentia, ... libere et licite valeas...

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto, duodecimo kalendas aprilis, pontificatus nostri anno sexto.

34

Sixt IV confirma a Roderic {de Borja, oncle del futur Alexandre VI}, bisbe de Barcelona, el càrrec de corrector de lletres apostòliques, vacant per absència i velleja de

l'alemany Johannes Rhode.

Roma, 16 gener 1478 [1477]

Ff. 549v-550v

Sixtus, etc.

Venerabili fratri Roderico, episcopo Barchinonensi, salutem, etc.

Exposcunt persone tue, nobis et apostolice sedi devote, merita ut illam, quam paterna diligimus in Domino caritate, specialibus favoribus et gratiis prosequamur.

Dudum siquidem, cum Nos, dilectum filium Johannem, tituli sanctorum Nerei et Aquilei, presbyterum cardinalem, qui officia correctorie litterarum apostolicarum pro quondam Johanne Rode, litterarum earundem correctore, in cancellaria apostolica exercebat, ipsius Johannis cardinalis exigentibus grandium virtutum donis, que in eo divina propagavit clementia, ad cardinalatus honorem duxerimus assumendum, Nos, ne officia et ad Romanam curiam confluentes pro litteris expediendis inde detrimenta paterentur, motu proprio et ex certa nostra scientia, abbreviatorie et locumtenentie seu vicegerentie correctoris officia huiusmodi, que dictus Johannes cardinalis tempore assumptionis predictae exercebat, per assumptionem et promotionem huiusmodi per quasdam nostras litteras vacare decrevimus, ipsaque officia cum honoribus, oneribus et emolumentis consuets apostolica tibi auctoritate per te vel alium ydoneum, quem ad id pro tempore duceres deputandum, quoad viveres, exercenda, concessimus et assignavimus, teque, earundem litterarum abbreviatorem, de maiori presidentia, ac locumtenentem et vicegerentem dicti Johannis [f. 550r] Rode, motu, scientia et auctoritate predictis fecimus, constituimus et deputavimus, ac in locum dicti Johannis, cardinalis, quoad exercendum dicta officia substituimus et surrogavimus. Et per Nos accepto quod prefatus Johannes Rode, corrector existens, a Romana curia tunc, decursis quatuordecim annis et ultra, recesserat, et ad illam ac officium correctoris litterarum predictarum, quod tunc obrinebat, exercendum, redire non curaverat neque curabat, sed in partibus Alamanie iam senio confectus residebat; videbaturque propterea officium predictum, quod post eius discessum a prefata curia, prefatus Johannes, cardinalis, usque ad promotionem predictam pro ipso Johanne Rode exercuerat, quoddam modo pro derelicto habuisse, Nos, motu, scientia et auctoritate predictis, per alias nostras litteras dictum Johannem Rode, ita diu expectatum et non venientem ad officium ipsum exercendum, ab illo amovimus et privavimus eodem, ipsumque officium propterea vacare decrevimus, et officium ipsum cum honoribus, oneribus et emolumentis consuets tibi, per te vel alium ydoneum, quem ad id duceres deputandum, quoad viveres exercendum concessimus et assignavimus, teque correctorem litterarum earundem fecimus, constituimus et deputavimus, ac in locum dicti Johannis Rode substituimus et subrogavimus, prout in singulis litteris predictis plenius continetur. Cum autem, sicut accepimus, prefatus Johannes Rode extra dictam curiam postmodum fuerit vita functus, tuque ad officium predictum eiusque exercitium iuxta formam litterarum predictarum admissus fueris et illud per te vel alium pro dicto Johanne Rode laudabiliter exercueris usquequo de morte dicti Johannis Rode in eadem curia noticia fuit, et ex tunc dumtaxat, in expeditione litterarum apostolicarum, te correctorem earundem appellaveris, et a nonnullis asseratur officium predictum adhuc vacare, tuque dubites super illo molestari posse pro tempore procedente, Nos tibi, qui et referendarius noster et venerabilis fratris nostri, Roderici, episcopi Portuensis, Sancte [f. 550v] Romane Ecclesie vicancellarii, consanguineus existis, ne litterarum nostrarum tibi concessarum frustreris effectu, providere, teque, premissorum intuitu, gratioso favore prosequi volentes et a quibuscumque excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et penis a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum presentium dumtaxat consequendum, harum serie

absolventes, et absolutum fore censentes, motu simili, non ad tuam vel alterius pro te nobis super hoc oblate petitionis instantiam, sed de nostra deliberatione et simili scientia volumus, et dicta tibi auctoritate concedimus, quod posteriores littere nostre predicte tibi concesse, et per illas tibi facta provisio de dicto officio, processus habiti per easdem ab eorum omnium datis, et inde secuta quecumque, valeant plenamque roboris firmitatem obtineant et tibi suffragentur perinde ac si tu ipsarum posteriorum ut corrector, non autem priorum litterarum vigore pro correctore officium ipsum exercuisses, et etiamsi officium ipsum per dicti Johannis Rode obitum huiusmodi vel alias quovis modo vacet, decernentes propterea iuri tibi quesito in eodem correctorie officio vigore earundem posteriorum litterarum minime preiudicatum fore, sed ius tuum, hoc non obstante, semper in suis robore et efficacia permansisse et permanere et sic per quoscumque auditores et iudices, etiam sancte Romane Ecclesie cardinales, in quavis causa interpretari et sententiarum debere, sublata eis quavis aliter interpretandi facultate et auctoritate, necnon irritum et inane si secus super hiis a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attemptatum forsitan est hactenus vel imposterum contigerit attemptari. Non obstantibus premissis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon omnibus illis, que in singulis litteris predictis volumus non obstare. Nulli ergo, etc., nostre absolutionis, voluntatis, concessionis et constitutionis infringere, etc. Si quis, etc.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno, etc., M^o CCCC^o LXXVII°, decimo septimo kalendas februarii, pontificatus nostri anno septimo.

III

DE L'ASV, REG VAT. 671

35

Sixt IV confirma les expectatives a concessió de beneficis, concedides al clergue de València, Onofre Torresà, que és membre de la casa de Roderic de Borja

Roma, 31 desembre 1479

Ff. 81v-84v (LXXXIv-LXXXIIIv)

Sixtus, etc.

Dilecto filio Honofrio Torrezani, clerico Valentino, salutem.

Vite ac morum honestas...

Hinc est quod Nos, qui dudum inter alia volumus, statuimus et ordinavimus ac declaravimus gratias expectativas per nos concedendas, ultra taxam per Cancellariam apostolicam iuxta constitutiones per nos super hoc editas dari solitam, expediri minime debere, tibi, qui ut accepimus, venerabilis fratris nostri Roderici, episcopi Portuensis, Sancte Romane Ecclesie vicecancellarii, familiaris continuus commensalis existis, premissorum meritorum [f. 82r] tuo-

rum intuitu, specialem gratiam facere, et presentes, ac si sub datis kalendis Januarii pontificatus nostri anno primo, concessae forent, litteras valere volentes, teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et penis a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum presentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, motu proprio, non ad tuam vel alterius pro te nobis super hoc oblate petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, unum vel duo beneficium seu beneficia, ecclesiasticum vel ecclesiastica, consuetum seu consueta clericis secularibus assignari, etiam si alterum cum cura aut decanatum vel archipresbiteratum ruralis seu vicaria vel capellania perpetua, qui vel que dignitas etiam curata, extra tamen cathedralem ecclesiam, reputetur, aut dignitas vel personatus seu quodlibet eorum in cathedrali vel collegiali canonicatus et prebenda aut in eisdem vel metropolitana ecclesia administratio vel officium seu integra vel dimidia portio aut alterum beneficiorum huiusmodi cuiusvis ordinis regulare et ipsum regulare, prioratus, prepositura, dignitas, personatus, administratio vel officium fuerit, et ad illum, illam vel illud etiam regulare beneficium huiusmodi consueverit quis per electionem assumi, ipsorumque secularium alteri cura imminet animarum, et cuiuscumque taxe vel annui valoris illius vel illorum fructus, redditus et proventus existant, dummodo dignitas ipsa in cathedrali etiam metropolitana post pontificalem maiorem aut collegiatam ecclesiam huiusmodi principalis seu illa aut prioratus vel prepositura conventualis seu officium huiusmodi claustrale non existat, ad venerabilium fratrum nostrorum archiepiscopi Cesaraugustani, et Ilerdensis ac Empuriensis episcoporum, necnon dilectorum filiorum prioris, camerarii Cesaraugustanorum, ordinis sancti Augustini, ac Archidiaconorum et Capitulum eiusdem Cesaraugustane et Ilerdensis ac Empuriensis, [f. 82v] necnon decanorum singulorumque canonicorum Ilerdensis et Empuriensis ac singularum personarum illarum et predictae Cesaraugustane ecclesiarum, etiam ratione dignitatum, personatum, administrationum et officiorum, que in illis obtinent collationem, provisionem, presentationem, electionem seu quamvis aliam dispositionem communiter vel divisim pertinens seu pertinentia, si quod vel si qua vacat seu vacant ad presens, aut cum vacaverit seu simul vel successive vacaverint, quod seu que tu per te vel procuratorem tuum ad hoc legitime constitutum infra unius mensis spatium postquam tibi vel eidem procuratori vacatio illius vel illorum innotuerit, duxeris acceptandam vel acceptanda, secularia videlicet conferenda, regulare vero beneficium huiusmodi commendandum tibi post acceptationem huiusmodi et per te quoad vixeris tenendum, regendum et gubernandum. Itaque, debitum et consuetis ipsius regularis beneficii supportatis oneribus, de residuis illius fructibus, redditibus et proventibus disponere et ordinare libere et licite valeas, sicuti illud in titulum vel commendam pro tempore obtinentes de illis disponere et ordinare potuerunt seu etiam debuerunt, alienatione tamen quorumcumque bonorum immobilium et pretiosorum mobilium ipsius regularis beneficii tibi penitus interdicta, cum omnibus iuribus et pertinentiis donationi apostolice reservamus, districtius inhibentes eisdem archiepiscopo, episcopis, priori, camerario, decanis, archidiaconis, capitulis, canonicis et personis, ne de beneficio seu beneficiis secularibus et regulari huiusmodi interim, etiam ante acceptationem eandem, nisi postquam eis constiterit, quod tu vel procurator predictus illud vel illa volueritis acceptare, disponere quoquomodo presumant. Et nichilominus, venerabili fratri episcopo Ortano, et dilectis filiis Cesaraugustano ac Oscensi officialibus motu simili per apostolica scripta [f. 83r] mandamus quatinus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, beneficium seu beneficia huiusmodi, si vacat seu vacant, aut cum vacaverit vel vacaverint, ut prefertur, secularia videlicet conferre et assignare, regulare vero beneficia huiusmodi cum omnibus iuribus et pertinentiis supradictis, tibi per te quoad vixeris, tenendum, regendum et gubernandum auctoritate nostra commendare procurent, inducentes te vel procuratorem tuum tuo nomine, in corporalem possessionem beneficii seu beneficiorum iuriumque et pertinentiarum predictorum, et defendentes inductum ac facientes te vel procuratorem predictum pro te ad

beneficium seu beneficia huiusmodi, ut est moris, admitti, tibi que de illis vel illorum fructibus, redditibus, proventibus, iuribus et obventionibus universis integre responderi, contradictores, etc. Non obstantibus voluntate priori, statuto, ordinatione et declaratione ac aliis premissis necnon constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac ecclesie vel ecclesiarum, in qua seu quibus secularia, ac monasterii seu regularis loci, in quo regularia beneficia huiusmodi forsitan fuerint, seu a quo ipsum regulare beneficium dependere contigerit, ac ordinum predictorum iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus contrariis quibuscumque, aut si aliqui super provisionibus seu commendis sibi faciendis de huiusmodi vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus speciales vel generales apostolice Sedis vel legatorum eius litteris impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum, vel alias quomodolibet sit processum, seu si archiepiscopo, episcopis, priori, camerario, decanis, archidiaconis, capitulis, canonicis et personis prefatis vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit sede indultum, quod ad receptionem vel provisionem [f. 83v] alicuius minime teneantur, et ad id compelli, aut quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint, quodque de huiusmodi vel aliis beneficiis ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, presentationem, electionem seu quamvis aliam dispositionem coniunctim vel separatim spectantibus, nulli valeat provideri seu commenda fieri per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, et qualibet alia dicte sedis indulgentia generali vel speciali cuiuscumque tenoris existat, per quam presentibus non expressam vel totaliter non insertam, effectus huiusmodi gratie impediri valeat quomodolibet vel differri, et de qua cuiusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis, aut si presens non fuerit ad iurandum (?) de observandis statutis et consuetudinibus ecclesie vel ecclesiarum, in qua seu quibus beneficium seu beneficia secularia huiusmodi fuerit seu fuerint, ut prefertur, solitum vel solita iuramentum seu iuramenta, dummodo in absentia tua per procuratorem idoneum, et cum ad ecclesiam vel ecclesias huiusmodi accesseris corporaliter illud vel illa prestes, seu si hodie pro alio vel aliis super equali vel equalibus gratia seu gratis de simili vel similibus beneficio seu beneficiis ad collationem, provisionem, presentationem, electionem seu quamvis aliam dispositionem archiepiscopi, episcoporum, prioris, camerarii, decanorum, archidiaconorum, capitulorum, canonicorum et personarum predictorum communiter vel divisim pertinentem seu pertinentibus litteras nostras duxerimus concedendas. Nos enim, tam illa quam presentes effectum sortiri volumus, quacumque constitutione apostolica contraria non obstante, proviso quod propter commendam huiusmodi ipsum regulare beneficium debitis non fraudetur obsequiis et animarum cura, si qua illi immineat, nullatenus negligatur, sed illius congrue supportentur onera antedicta. Et insuper nos, qui etiam dudum inter alia volumus, statuimus et ordinavimus quod in expectativis [f. 84r] gratis per nos concessis et de cetero concedendis, ac desuper confectis et conficiendis litteris, verba motus proprii quoad beneficia in antea vacatura nulli cuiuscumque dignitatis, status, gradus vel conditionis foret, quomodolibet suffragarentur, nisi solum et dumtaxat ad tollendam et excludendam subreptionem litterarum earumdem, ut ex litteris et gratis huiusmodi celeriolem consequaris effectum, motu simili volumus et apostolica tibi auctoritate concedimus quod in beneficii seu beneficiorum huiusmodi assecutione omnibus et singulis ac illis prorsus similibus antelationum prerogativis, decretis, declarationibus, exceptionibus, suspensionibus, favoribus, gratis, privilegiis et indultis, quibus nonnulli familiares nostri continui commensales in quibusdam aliis litteris nostris descripti, in simili assecutione beneficiorum ecclesiasticorum, que vigore gratiarum expectatarum, per nos eis etiam motu simili vel alias qualitercumque concessarum, expectant et duxerint acceptanda, utuntur, potiuntur et gaudent ac uti, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum uti, potiri et gaudere ac omnibus et singulis, quibus ipsi descripti familiares preferuntur et preferri possunt et poterunt quomodolibet in futurum etiam prerogativis, ad instar ipsorum familiarium

descriptorum habentibus necnon ipsis descriptis et aliis non descriptis familiaribus nostris continuis commensalibus, qui vigore secundarum ac revalidationum primarum, que sortite sunt effectum gratiarum expectatarum, duxerint acceptanda, ipsis familiaribus descriptis et non descriptis, quoad primas gratias dumtaxat, exceptis, omnino possis et debeas anteferri, ad instar ipsorum familiarium descriptorum pariformiter et absque ulla differentia, sine tamen eorum preiudicio quoad primas gratias dumtaxat, in omnibus et per omnia ac si familiaris noster et in dictis litteris [f. 84v] eisdem familiaribus descriptis concessis, descriptus existeres, quodque verba motus proprii tibi suffragentur et omnes, quos tam de iure communi quam alias operari possunt et habent, operentur effectus. Non obstantibus voluntate, statuto et ordinatione nostris posterioribus ac aliis premissis, necnon constitutionibus et ordinationibus apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque. Preterea, ex nunc irritum decernimus et inane si secus super hiis a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attemptari. Nulli, ergo, etc. nostre absolutionis, reservationis, inhibitionis, mandati, voluntatis, concessionis et constitutionis infringere, etc. Si quis, etc.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno etc. millesimo quadringentesimo septuagesimo nono, pridie kalendas januarii, pontificatus nostri anno nono.

36

Sixt IV encarrega al bisbe de Barcelona (Roderic de Borja, sr.), de trobar solució en una canonja augustinià a la situació del mercedari Gaspar Prunera, fugit del seu orde.

Roma, 27 gener 1480 [1479]

F. 91r-v

Sixtus, etc.

Venerabili fratri episcopo Barchinonensi, in Romana curia residenti, salutem, etc.

Sedis apostolice clemens benignitas...

Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Gasparis Prunera, ordinis fratrum beate Marie de Mercede, petitio continebat quod ipse, postquam professionem per fratres dicti ordinis emitti solitam emiserat regularem, et ad omnes etiam sacros et presbiteratus ordines rite promotus fuerat, propter nonnullas partialitates et iniurias et minas sibi per aliquos fratres dicti ordinis illatas, licentia superioris sui per eum minime petita vel obtenta, derelicto habitu regulari per fratres dicti ordinis gestari solito, per nonnullos annos per diversa mundi climata in habitu laicali vagabundus apostatando incessit, prout de presenti incedit, excommunicationis sententiam ac apostasie et infamie maculam sive notam incurrendo. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, ipse Gaspar de premissis doleat ab intimis, et in privilegiis a dicta Sede ordini predicto concessis, inter cetera expresse caveri dicitur quod fratres dicti ordinis ad alium [f. 91v] ordinem per litteras apostolicas transferri non possint, nisi in eisdem litteris apostolicis de verbo ad verbum expresse de privilegiis huiusmodi fiat mentio et illis derogetur, pro parte dicti Gasparis nobis fuit humiliter supplicatum ut eum a dicta excommunicationis sententia absolvere et alias sibi et statui suo im premissis oportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos, igitur, attendentes quod Sedes predicte clementia petentibus non consuevit veniam denegare, ac ipsum Gasparem, qui, ut asserit, venerabilis fratris nostri Roderici, episcopi Portuensis, sancte Romane ecclesie vicecancellarii, familiaris continuus commensalis existit, alias apud nos de religionis zelo,

vite ac morum honestate aliisque probitatis et virtutum meritis multipliciter commendatum, horum intuitu, *gratioso favore* prosequi volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus eundem Gasparem, si est ita, ac hoc humiliter petierit, a dicta excommunicationis et apostasie ac aliis sententiis, censuris et penis, quas propter premissa incurrere dicitur, auctoritate nostra hac vice dumtaxat absolvas in forma ecclesie consueta, iniunctis inde sibi pro modo culpe penitentia salutari et aliis, que de iure fuerint iniungenda, ac omnem inhabilitatis et infamie maculam sive notam, premissorum occasione per eundem Gasparem contractam, dicta auctoritate aboleas. Nos enim dicto Gaspari, si absolutionem et abolitionem feceris, ut prefertur, ad aliquod Monasterium sive regularem locum ordinis canonicorum regularium sancti Augustini, in quo benivolos invenerit receptores, transeundi, et habitu per canonicos monasterii sive regularis loci huiusmodi gestari solito, per eum recepto, quoad vixerit inibi remanendi licentiam concedimus, constitutionibus et ordinationibus apostolicis necnon predictorum ordinum ac monasterii sive loci regularis, ad quem ipse Gaspar declinabit, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quacumque firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus necnon privilegiis predictis, quibus, illis alias in suo robore permansuris, specialiter et expresse hac vice dumtaxat harum serie derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo septuagesimo nono, sexto kalendas februarii, pontificatus nostri anno nono.

37

Sixt IV encarrega al bisbe de Girgenti (Agrigento), {Joan de Castro}, a l'Abat de Benifassà i al Sagristà de la catedral de Tortosa, d'assegurar al clergue tortosí, Lluís Jordà, una canongia en les catedrals de Tarragona o de Tortosa.

Roma, 6 setembre 1480

Ff. 142r-144v

Sixtus, etc.

Venerabili fratri episcopo Agrigentino, et dilectis filiis abbati monasterii beate Marie de Benifazano, Dertusensis diocesis, ac sacriste Ecclesie Dertusensis, salutem, etc.

Apostolicae Sedis gratiosa benignitas...

Cum itaque, sicut accepimus, dilectus filius Ludovicus Jordà, clericus Dertusensis, cupiat in Dertusensi et Terraconensi ecclesiis, ordinis sancti Augustini, in quibus certus canonicorum numerus institutus fore dinoscitur, una cum dilectis filiis illarum capitulis, sub regulari habitu virtutum Domino famulari, Nos, eidem Ludovico, qui, ut accepimus, dilecti filii magistri Johannis Gerona, scriptoris et familiaris nostri nepos existit... de nostra mera liberalitate, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatinus... eundem Ludovicum, si sit ydoneus, et aliud canonicum non obsistat, auctoritate nostra in altera dictarum ecclesiarum quam maluerit, si quis de dicto numero deest ad presens, alioquin quamprimum defuerit, recipiatur et recipi faciatis in canonicum et in fratrem [f. 142v] sibi que regularem habitum iuxta ipsius ecclesie, in qua receptus fuerit, consuetudinem exhibeatis... [f. 143r]... Non obstantibus... statutis, consuetudinibus ac indultis apostolicis, illo presertim quo caveri dicitur quod episcopus et capitulum dicte ecclesie Dertusensis apostolica vel alia quavis auctoritate quoscumque nisi in theologia vel artibus magistros aut in iure canonico seu civili doctores, vel qui cursus solitos fecerint in

theologia, iure canonico, aut artibus licentiatos seu bacallarios, vel qui in theologia aut iure huiusmodi per quinque annos studuerint, in canonicos eiusdem ecclesie Dertusensis ac ad canonicas portiones aut dignitates vel officia dicte ecclesie recipere seu admittere minime teneantur nec [f. 143v] ad id quomodolibet compelli possint... [f. 144v]...

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo, octavo idus septembris, pontificatus nostri anno decimo.

38

Sixt IV concedeix a Maties Mercader, successor de Nicolau Conill en l'ardiaconat major de la catedral de València i rector de la parròquia de Sant Nicolau de la mateixa ciutat, que pugui rebre un tercer benefici.

Roma, 9 març 1480 [1479]

Ff. 183v-184v

Sixtus, etc.

Dilecto filio Mathie Mercader, archidiacono ecclesie Valentine, decretorum doctori, salutem, etc.

Litterarum scientia, vite ac morum honestas...

Dudum siquidem, archidiaconatu ecclesie Valentine, quem quondam Nicolaus Conilli, ipsius ecclesie archidiaconus, dum viveret, obtinebat, per obitum eiusdem Nicolai, qui, Apostolice Sedis notarius existens, extra Romanam curiam diem clausit extremum, vacante, felicis recordationis Eugenius papa III, predecessor noster, archidiaconatum predictum, ut premittitur, vacantem et antea dispositioni apostolice reservatum, tibi, etiam tunc parrochiam ecclesiam sancti Nicholai Valentini, inter alia, obtinenti, per suas litteras apostolica auctoritate conferri et de illo etiam provideri mandavit, necnon tecum, ut archidiaconatum, si tibi vigore dictarum litterarum conferretur, et parrochiam ecclesiam predictos insimul quoad viveres, retinere valeres, dispensavit, prout in eisdem litteris plenius continetur. Nos [f. 184r] volentes te, qui, ut asseris, venerabilis fratris nostri Roderici, episcopi Portuensis, sancte Romane ecclesie vicecancellarii, familiaris continuus commensalis existis, ac archidiaconatum, qui in dicta ecclesia Valentina dignitas post pontificalem maior existit, et parrochiam ecclesiam predictas insimul ex dispensatione predicta obtines, premissorum meritorum tuorum intuitu, amplioris gratie favore prosequi volentes, teque a quibuscumque excommunicationis, suspensionis et interdicti ac aliis ecclesiasticis sententiis... ad effectum presentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes,... tuis in hac parte supplicationibus, tecum ut una cum archidiaconatu et parrochiali ecclesia predictis quodcumque tertium, aut cum eorum altero duo, vel absque illis tria, quecumque beneficia ecclesiastica curata seu alias invicem incompatibilia,... si tibi alias canonice conferantur,... recipere et insimul quoad vixeris retinere... [f. 184v]... libere et licite valeas... ceterisque contrariis nequaquam obstantibus, auctoritate apostolica tenore presentium de uberiori dono gratie dispensamus, proviso quod archidiaconatus et ecclesia sancti Nicholai ac alia incompatibilia beneficia huiusmodi, debitis propterea non fraudentur obsequiis, et animarum cura in ecclesia sancti Nicolai ac si qua illis immineat archidiaconatu et aliis incompatibilibus beneficiis predictis nullatenus negligatur. Nulli ergo, etc., nostre absolutionis, dispensationis et voluntatis infringere, etc. Si quis autem, etc.

Datis Rome apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominice millesimo quadringente-

simo septuagesimo nono, septimo idus martii, pontificatus nostri anno nono.

39

Sixt IV concedeix a Gaspar Llistó (?), canonge de Mallorca, de resar l'ofici diví segons el ritus romà, de disposar d'altar portàtil, i de celebrar missa abans de l'autora.

Roma, 8 gener 1480 [1479]

F. 230v.

Sixtus, etc.

Dilecto filio Gaspari Listo, canonico Maioricensi, familiari nostro, salutem, etc.

Sincere devotionis affectus...

Hinc est quod nos, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tibi, qui etiam continuus commensalis noster et, ut asseris, venerabilis fratris nostri Petri Guillelmi, archiepiscopi Salernitani, referendarii nostri domestici, ex sorore consobrina nepos existis, ut horas canonicas iuxta consuetudinem et ritum dicte ecclesie Romane cum uno socio recitare possis concedimus, liceatque tibi etiam habere altare portatile cum debita reverentia et honore, super quo, sine iuris alieni preiudicio, in locis ad hoc congruentibus et honestis, tempore etiam interdicti ordinaria auctoritate impositi, ac antequam illucescat dies, circa tamen diurnam lucem, cum qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, ita tamen quod hoc tibi vel sacerdoti taliter celebranti ad culpam nequeat imputari, per te ipsum seu proprium vel alium sacerdotem missam et alia divina officia in tua et familiarium domesticorum presentia celebrare seu celebrari facere valeas, devotioni tue tenore presentium indulgemus, proviso quod indulto, antequam illucescat dies, parce utaris, quia cum in altaris officio immoletur Dominus noster Ihesus Christus, qui candor est lucis eterne, congruit hoc non noctis tenebris fieri sed in luce. Nulli, ergo, etc., nostre concessionis et indulti infringere, etc. Si quis autem, etc.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice Millesimo quadringentesimo septuagesimo nono, sexto idus januarii, pontificatus nostri anno nono.

40

Sixt IV reserva a la concessió de la Santa Seu una o dues canongies de la catedral de Tarragona o de la Seu d'Urgell, destinant-les al clergue urgellenc, Antoni Roca.

Roma, 18 setembre 1479

Ff. 275r-277r.

Sixtus, etc.

Dilecto filio Antonio Rocha, clerico Urgellensis diocesis, salutem, etc.

Vite ac morum honestas...

Hinc est quod nos tibi, qui, ut accepimus, venerabilis fratris nostri Juliani, episcopi Sabinensis, familiaris continuus commensalis existis, premissorum meritorum tuorum intuitu specialem gratiam facere... volentes, teque a quibuscumque excommunicationis, suspensionis et

interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et penis,... ad effectum presentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes... de nostra mera liberalitate unum vel duo beneficium vel beneficia... consuetum seu consueta clericis secularibus assignari... cuius seu quorum fructus... si vero sine cura nec dignitas vel personatus fuerit, seu ipsa duo fuerint, quadraginta librarum Turonensium parvorum, secundum taxationem decime, valorem annum non excedant, ad venerabilium fratrum nostrorum archiepiscopi Terraconensis et episcopi Urgellensis... [f. 275v]... que tu... duxeris acceptandum vel acceptanda... tibi, post acceptationem huiusmodi, cum omnibus iuribus et pertinentiis suis donationi apostolice reservamus... Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac statutis et consuetudinibus..., illis presertim dicte ecclesie Urgellensis, quibus caveri dicitur, quod nullus in eadem ecclesia Urgellensi ad canonicatus ac prebendas ac dignitates recipiatur nisi baccalarius sit in altero iurium, et gradum baccalariatus, in loco in quo litterarum studium vigeat generale, post completum inibi tempus ad id statutum, legitime susceperit, et ante suam receptionem decretalem unam aut legem per ipsos capitulum Urgellense sibi assignandam [cum] suis glossis legerit et [f. 276r] exposuerit, super quo tempores nec capitulum Urgellense dispensare possint; seu artium aut medicine magister seu licentiatus aut de genere militari existat... [f. 276v]... Nulli ergo... [f. 277r]...

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice Millesimo quadringentesimo septuagesimo nono, quartodecimo kalendas octobris, pontificatus nostri anno nono.

41

Sixt IV encarrega el bisbe de Porei o Parenzo, (Joannes Antonius de Penonis), a Bartomeu Salavert, canonge de Barcelona, i a l'Oficial de la Seu d'Urgell, de fer efectiva la concessió a Anton Roca.

Roma, 18 setembre 1479

Ff. 277r-v

Sixtus, etc.

Venerabili fratri episcopo Parentino et dilectis filiis Bartholomeo Salavert, canonico Barchinonensi, ac officiali Urgellensi, salutem, etc.

Hodie dilecto filio, Antonio Rocha, clerico Urgellensis diocesis, specialem gratiam facere volentes, motu proprio unum vel duo beneficium seu beneficia... reservavimus... [f. 277v]... Quocirca, etc. motu simili mandamus quatenus vos vel duo aut unus vestrum... beneficium seu beneficia huiusmodi... conferre et assignare curetis... ac facientes ipsum Antonium vel dictum procuratorem pro eo ad beneficium vel beneficia huiusmodi, ut est moris, admitti... Non obstantibus omnibus... Contradictores, etc.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo septuagesimo nono, quartodecimo kalendas octobris, pontificatus nostri anno nono.

42

Sixt IV concedeix al canonge de Barcelona, Francesc Millà, de resar l'ofici diví seguint

el ritus de Roma, de disposar d'altar portàtil i de celebrar la missa abans de l'aurora.

In mg sin Licentia dicendi officium secundum Curiam, cum altare portatile, etc.

Roma, 23 octubre 1479

F. 403v

Sixtus, etc.

Dilecto filio, Francisco Millà, canonico Barchinonensi, familiari nostro, salutem.

Sincere devotionis affectus...

Hinc est quod Nos, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tibi, qui etiam continuus commensalis noster, ac venerabilis fratris nostri Petri Guillermi, archiepiscopi Salernitani, referendarii nostri, ex sorore consobrina nepos existis, ut horas canonicas iuxta consuetudinem et ritum dicte ecclesie Romane cum uno socio, ubique residendo, ita tamen, ut morem ecclesie in qua te pro tempore divinis officiis interesse continget, quamdiu te in eisdem divinis contigerit interesse, observes, recitare possis concedimus; liceatque tibi etiam habere altare portatile cum debita reverentia et honore, super quo, sine iuris alieni preiudicio, in locis ad hoc congruentibus et honestis, tempore etiam interdicti, ordinaria auctoritate impositi, in tua et familiarium ac domesticorum tuorum presentia ac antequam illucescat dies, circa tamen diurnam lucem, cum qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, ita tamen quod hoc tibi vel sacerdoti taliter celebranti ad culpam nequeat imputari, per te ipsum seu proprium vel alium sacerdotem, missam et alia divina officia celebrare seu celebrari facere, valeas, devotioni tue tenore presentium indulgemus, proviso quod indulto huiusmodi antequam illucescat dies parce utaris, quia cum in altaris officio imoletur dominus noster Jhesus Christus, qui candor est lucis eterne, congruit hoc non noctis tenebris fieri, sed in luce. Nulli ergo, etc., nostre concessionis et indulti infringere, etc. Si quis autem, etc.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo septuagesimo nono, decimo kalendas novembris, pontificatus nostri anno nono.

43

Sixt IV encarrega al bisbe d'Ales-Terralba (Sardenya), (Joannes de la Bona), i al canonge de Càller, Joan Fortesa, de dispensar Felip de Castro i Violant Carroç de l'impediment d'afinitat i de les penes canòniques, en què incorregueren pel fet d'haver contret matrimoni malgrat el dit impediment.

Roma, 27 novembre 1479

F. 447r-v

Sixtus, etc.

Venerabili fratri episcopo Usellensi et dilecto filio Johanni Fortesa, canonico Calaritano, salutem, etc.

Oblate nobis nuper pro parte Philippi de Castro, laici, et Violantis de Carroç, mulieris, Elnensis et Calaritane diocesis, petitionis series continebat quod olim ipsi, non ignorantes se secundo affinitatis gradu, ex eo proveniente quod quondam Dalmatius de Carroç, prefate Violantis maritus, et ipse Philippus secundo consanguinitatis gradu se attingebant, fore coniunctos,

matrimonium inter se per verba alias legitime de presenti contraxerunt illudque carnali copula consumarunt.

Cum autem, ipsi Philippus et Violans, obsistente impedimento affinitatis huiusmodi, in dicto sic contracto matrimonio remanere nequeant, dispensatione apostolica desuper non obtenta, et sicut eadem petitio subiungebat, si inter ipsos divortium fieret, inter eos ac eorum consanguineos et amicos gravia scandala possent verisimiliter exoriri, pro parte Philippi et Violantis predictorum nobis fuit humiliter supplicatum ut eis super hiis de absolutionis debite beneficio ab excommunicationis sententia, quam propter premissa incurrisse noscuntur, ac oportune dispensationis gratia providere, de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur, qui salutem querimus [f. 447v] singulorum, ac scandalis et dissensionibus, ne eveniant, quantum cum Deo possumus, libenter occurrimus, ex premissis et certis aliis nobis expositis causis, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestre per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus vos vel alter vestrum, si est ita, eosdem Philippum et Violantem, si hoc humiliter petierint, a prefata excommunicationis sententia auctoritate nostra, hac vice dumtaxat, absolvatis in forma ecclesie consueta, iniunctis eis, inter alia, sub virtute iuramenti per ipsos prestandi, quod de cetero similia non committent, neque ea committentibus prestabunt consilium, auxilium vel favorem, ac pro modo culpe penitentia salutari, et aliis, que de iure fuerint iniungenda. Et demum, si vobis videbitur expediens quod dispensatio concedatur huiusmodi, ipsaque Violans propter hoc rapta non fuerit, cum eisdem Philippo et Violante, ipsis tamen ad tempus, de quo vobis videbitur, ab invicem separatis, ut impedimento non obstante predicto, matrimonium inter se de novo libere contrahere et in eo, postquam contractum fuerit, remanere licite valeant, eadem auctoritate dispensetis, prolem susceptam, si qua sit, et exinde suscipiendam, legitimam nuntiando.

Datum Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice Millesimo quadringentesimo septuagesimo nono, quinto kalendas decembris, pontificatus nostri anno nono.

44

Sixt IV concedeix indulgència de deu anys i deu quaresmes als qui les festes de la Mare de Déu d'Agost i de sant Miquel de setembre visitin l'església parroquial de Vallmoll i contribueixin a la seva obra.

Roma, 18 juliol 1479

F. 485r-v

Sixtus, etc.

Universis christifidelibus presentes litteras inspecturis, salutem et apostolicam benedictionem.

Ecclesiarum fabricis manus porrigere adiutrices pium et meritorium apud Deum existimantes, fideles quoslibet ad ecclesias ipsas visitandas, manus adiutrices eisdem fabricis porrigendum, quibusdam allectivis muneribus, indulgentiis videlicet et remissionibus, invitamus, ut per ea, que hiis contribuerint, temporalia subsidia, premia consequi mereantur eterna.

Cupientes, igitur, ut parochialis ecclesia sancti Michaelis, loci de Vallmoll, Terraconensis diocesis, quam, ut accepimus, dilectus filius Johannes Ferrarii, ipsius ecclesie rector, decretorum doctor, familiaris noster, inter alia obtinet, congruis honoribus frequentetur, ac in suis structuris et edificiis manuteneatur et conservetur, necnon libris, calicibus et ornamentis ecclesiasticis [f.

485v] debite fulciatur, ac christifideles eo libentius ad eandem ecclesiam confluant et ad conservationem, manutationem et fulcimentum huiusmodi manus promptius porrigant adiutrices, quo ex hoc ibidem dono celestis gratie uberius conspexerint se refectos, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli, apostolorum eius, auctoritate confisi, omnibus vere penitentibus et confessis utriusque sexus christifidelibus, qui in Assumptionis beate Marie virginis, eiusdem sancti Michaelis de mense septembris festivitibus, a primis vespers usque ad occasum solis post secundas vespers dictarum festivitatum, ecclesiam predictam devote visitaverint, annuatim, et ad manutationem, conservationem et fulcimentum huiusmodi manus porrexerint adiutrices, decem annos et totidem quadragenas de iniunctis eis penitentiis misericorditer relaxamus, presentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem quod, si alias visitantibus ecclesiam predictam aut alias inibi pias elemosinas erogantibus, seu alias aliqua indulgentia in perpetuum vel ad certum tempus nondum elapsum duratura per nos concessa fuerit, presentes littere nullius existant roboris vel momenti.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo septuagesimo nono, quintodecimo kalendas augusti, pontificatus nostri anno octavo.

45

Sixt IV repeteix a favor dels qui visitin l'església parroquial de Santa Caterina, de València, les festes de la Mare de Déu de Març i de santa Caterina, la mateixa indulgència concedida a Vallmoll.

Roma, 23 gener 1480 [1479]

Ff. 508v-509r

Sixtus, etc.

Universis christifidelibus presentes litteras inspecturis, salutem, etc.

Gloriosus Deus in sanctis suis et in ipsorum glorificatione congaudens, in veneratione beate Catherine, virginis et martiris, eo iocundius delectatur, quo ipsa, utpote sponsa eius effecta, meruit inter ceteras sanctas suas in celestibus sublimiter collocari.

Cupientes, igitur, ut parrochialis ecclesia dicte sancte, Valentine, quam dilectus filius, [f. 509r] magister Iacobus Casanova, ipsius ecclesie rector, litterarum apostolicarum abbreviator et familiaris noster, ac venerabilis fratris nostri, Roderici, episcopi Portuensis, sancte Romane ecclesie vicecancellarii, continuus commensalis obtinet, congruis honoribus frequentetur ac in suis structuris et edificiis manuteneatur et conservetur, necnon libris, calicibus et ornamentis ecclesiasticis debite fulciatur, ac christifideles eo libentius ad eandem parrochiam ecclesiam confluant et ad conservationem, manutationem et fulcimentum huiusmodi manus promptius porrigant adiutrices, quo ex hoc ibidem dono celestis gratie uberius conspexerint se refectos, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli, apostolorum eius, auctoritate confisi, omnibus vere penitentibus et confessis utriusque sexus christifidelibus, qui in Annuntiatione beate Marie Virginis ac eiusdem sancte Catherine festivitibus a primis vespers usque ad secundas vespers dictarum festivitatum predictam parrochiam ecclesiam devote visitaverint, annuatim, et ad manutationem, conservationem et fulcimentum huiusmodi manus porrexerint adiutrices, decem annos et totidem quadragenas de iniunctis eis penitentiis misericorditer in Domino relaxamus, presentibus perpetuis temporibus valituris. Volumus autem quod si alias visitantibus dictam parrochiam ecclesiam aut alias inibi pias elemosinas erogantibus seu alias

aliqua alia indulgentia in perpetuum vel ad certum tempus forsan nondum elapsum duratura, per nos concessa fuerit, presentes littere nullius existant roboris vel momenti.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominice millesimo quadringentesimo septuagesimo nono, octavo kalendas februarii, pontificatus nostri anno nono.

IV

DE L'ASV, REG. LAT., 818⁵

46

Sixt IV concedeix a Blai Cubells, canonge d'Elna, una pensio anyal de quinze lliures jaqueses, a precebre de les rendes de la catedral de Saragossa; i n'encarrega el compliment al bisbe de Mòdena i als Oficials de Saragossa i de València.

Roma, 2 setembre 1480

Ff. 33v-34v

Sixtus, etc.

Dilecto filio Blasio Cubells, canonico Elnensi, salutem, etc.

Vite ac morum honestas...

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo, quarto nonas septembris anno decimo.

Simili modo:

Venerabili fratri episcopo Mutinensi et dilectis filiis Cesaraugustano ac Valentino officialibus, salutem, etc.

Hodie dilecto filio Blasio Cubells, canonico Elnensi, pensionem annuam duodecim librarum monete Jaccensis super fructibus, redditibus et proventibus cuiusdam perpetue portionis in ecclesia Cesaraugustana, ordinis sancti Augustini, sibi quoad viveret [f. 34v] vel procuratori suo... reservavimus, constituimus et assignavimus...

Datis ut supra.

5. Els ff.31r-33v d'aquest registre conserven les dues darreres butlles de l'herència de Joan de Tagamanent, sobre Randa, transcrites en les pàgines del títol immediatament anterior.

Sixt IV encarrega al prior de Santa Anna i al canonge Berenguer Vila, ambdós de Barcelona, de solucionar el contenciós entorn una quantitat de diners, que Joan Petitbò hauria rebuda de Pau Barberà.

Roman, 26 gener 1481 [1480]

F. 55r-v

Sixtus, etc.

Dilectis filiis Priori monasterii Sancte Anne, Barchinonensis, per priorem soliti gubernari, et Berengario Villa, canonico Barchinonensi, salutem, etc.

Humilibus, etc.

Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Johannis Petitbò, laici Barchinonensis, petitio continebat quod alias ipse Johannes dilectum filium Paulum Barbarà, presbiterum, perpetuum beneficiatum in ecclesia Barchinonensi, qui quamdam pecunie summam, tunc expressam, ex causa etiam tunc expressa, sibi dari et solvere legitime tenebatur... [f. 55v]... Nos, itaque, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatenus vos vel alter vestrum, vocatis dicto Paulo et aliis qui fuerint evocandi... legitime, quod iustum fuerit, appellatione remota, decernatis...

Datis Rome apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo, septimo kalendas februarii anno decimo

Sixt IV concedeix a Joan de Rajadell, rector de Colungo, bisbat de Lleida, mentre visqui, una pensió anyal de vint lliures jaqueses, pagadores per Vicens Comes, canonge d'Osca; i n'encarrega el compliment al bisbe d'Orte, al canonge de Mallorca, Miquel Oliva, i a l'Oficial d'Osca.

Roma, 25 febrer 1481 [1480]

Ff. 60v-62r

Sixtus, etc.

Dilecto filio Johanni de Rayadel, rectori parochialis ecclesie loci de Colungo, Ilerdensis diocesis, salutem etc.

Vite ac morum honestas...

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo, sexto kalendas Martii, anno decimo.

Simili modo:

Venerabili fratri episcopo Ortano et dilectis filiis Michaeli Oliva, canonico Maioricensi, ac officiali Oscensi, salutem, etc.

Hodie dilecto filio Johanni de Rayadell, rectori parochialis ecclesie loci de Colungo, Ilerdensis diocesis, pensionem annuam viginti librarum monete Jaccensis, super fructibus, redditibus et proventibus canonicatus et prebende ecclesie Oscensis, eidem Johanni, quoad

viveret... per dilectum filium Vincentium Comes, canonicum Oscensem, et successores suos... annis singulis integre persolvendam... reservavimus, constituimus et etiam assignavimus... [f. 62v]...

Datis ut supra.⁶

49

Sixt IV habilita el clergue de Lleida, Ferran Ram, del 'defectus natalium', fill de prevere i de monja professa del Císter, a fi que pugui obtenir un benefici eclesiàstic.

Roma, 27 març 1481

Ff. 72v-73r

Sixtus, etc.

Dilecto filio Ferdinando Ram, clerico Ilerdensis diocesis, salutem.

Vite ac morum honestas...

Exhibita siquidem nobis pro parte tua petitio continebat quod olim venerabilis frater noster Rodericus, Portuensis, tunc Albanensis episcopus... in partibus illis Apostolice Sedis tunc legatus... tecum super defectu natalium quem pateris, de presbitero genitus et moniali, Cisterciensem ordinem expresse professa..., dispensari mandavit... Nos igitur, volentes te qui, ut asseris, in decimo nono vel circa tue etatis anno constitutus existis... favore prosequi gratioso, [f. 73r]... tuis in hac parte supplicationibus inclinati... beneficium ecclesiasticum, curatum similiter, recipere et retinere, libere et licite valeas... auctoritate apostolica tenore presentium de specialis dono gratie dispensamus.

Datis Rome apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo primo, sexto kalendas aprilis, anno decimo.

50

Sixt IV concedeix a Antoni Ferran, prevere i beneficiat de la catedral de Girona que, malgrat certes disposicions de la dita Catedral, hi pugui rebre una canongia.

Roma, 2 maig 1481

Ff. 98r-99r

Sixtus, etc.

Dilecto filio Antonio Fernandi, presbitero, perpetuo beneficiato in ecclesia Gerundensi,

6. Als ff. 184v-186r, una nova butlla (Vite ac morum honestas..., amb la mateixa data), li concedeix una altra «pensionem annuam decem et septem librarum cum dimidia monete Jaccensis super fructibus, redditibus et proventibus parrochialis ecclesie loci Sancti Vincentii, Oscensis diocesis... Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo, sexto kalendas martii anno decimo».

salutem, etc.

Vite ac morum honestas...

Exhibita siquidem nobis nuper pro parte tua petitio continebat quod olim Clemens VII, in sua obedientia, de qua partes ille tunc erant, [f. 98v] nuncupatus, episcopo et capitulo Gerundensi per sua litteras, quod ipsi ex tunc deinceps aliquem, qui ex utroque parente de militari genere procreatus non foret, in dicta ecclesia in canonicum et in fratrem recipere minime tenerentur... Nos igitur, volentes te... favore prosequi gratioso, tuis in hac parte supplicationibus inclinati... [f. 99r] ... consuetudinem eatenus observatam... specialiter et expresse derogamus, quodque tu, de militari genere ex utroque parente minime procreatus existas, ceterisque contrariis nequaquam obstantibus, auctoritate apostolica tenore presentium de specialis dono grate indulgemus...

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo primo, sexto nonas maii anno decimo.

51

Sixt IV facultat els bisbes d'Osca i de Sogorb i l'Oficial de Barcelona a confirmar una permuta de beneficis entre el cardenal Roderic de Borja i Alfons d'Aragó, bisbe electe de Tortosa.

Roma, 8 març 1481 [1480]

Ff. 132v-134r

Sixtus, etc.

Venerabilibus fratribus Oscensi et Segobricensi episcopis ac dilecto filio Officiali Barchinensi, salutem, etc.

Apostolice Sedis providentia circumspecta...

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo, octavo idus martii anno decimo.

52

Sixt IV, vacant la rectoria de Sant Quirze de Pià per renúncia de Joan de Casanova, la incorpora al capítol de Sant Joan de Perpinyà, destinant a distribucions quotidianes part dels rèdits parroquials.

Roma, 23 novembre 1480

Ff. 143v-144v

Sixtus, etc. Ad perpetuam rei memoriam.

Pastoralis officii debitum, quo ecclesiarum omnium regimini, meritis licet insufficientibus, presidemus, nos excitat et inducit ut illarum, necnon personarum ecclesiasticarum in eis Altissimo famulantium oportunitatibus, quantum cum Deo possumus, consulamus.

Dudum siquidem omnia beneficia ecclesiastica, cum cura et sine cura, apud Sedem Aposto-

licam tunc vacantia et inantea vacatura, collationi et dispositioni nostre reservavimus, decernentes extunc irritum et inane si secus super hiis a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contingeret attemptari.

Cum itaque postmodum parochialis ecclesia Sancti Quirici de Apiano, Elnensis diocesis, per liberam resignationem dilecti filii Johannis de Casanova, nuper ipsius ecclesie rectoris, de illa, quam tunc obtinebat, per dilectum filium Johannem Oliverii Bossorii, canonicum Elnensem, procuratorem suum ad hoc ab eo specialiter constitutum, in manibus nostris sponte factam et per nos admissam, apud Sedem ipsam vacaverit et vacet ad presens, nullusque de illo preter Nos hac vice disponere potuerit sive possit, reservatione et decreto obstantibus supradictis.

Et sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum capituli ecclesie Sancti Johannis Perpiniani, dicte diocesis, petitio continebat, si dicta ecclesia parochialis mense capitulari predictae ecclesie sancti Johannis perpetuo uniretur, annecteretur, incorporaretur, et illius sic unite fructus, redditus et proventus in augmentum quotidianarum distributionum, que dantur personis dicte ecclesie Sancti Johannis, divinis pro tempore interessentibus in eadem, converterentur, persone ipse, auctis eorum distributionibus huiusmodi, divinis interesse in eadem ecclesia Sancti Johannis diligentius solito curarent, et ex illorum interessentia decor et venustas dicte ecclesie Sancti Johannis et divinus cultus in ea susciperet incrementum; fueritque propterea pro parte capituli predictorum nobis humiliter supplicatum ut dictam parochialem ecclesiam, cuius fructus, redditus et proventus centum quinquaginta librarum monete Perpiniani, secundum communem extimationem [f. 144r] valorem annum, ut asseritur, non excedunt, eidem mense perpetuo unire, annectere et incorporare de benignitate apostolica dignaremur.

Nos, qui divinum cultum ubique vigere ac augeri intensius desideramus affectibus, et dudum inter alia voluimus quod petentes beneficia ecclesiastica alii uniri tenerentur exprimere verum valorem secundum communem extimationem beneficii, cui unio fieri peteretur, alioquin unio non valeret, et semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis, quorum interest, prefate mense fructuum, reddituum et proventuum veros valores annuos presentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, parochialem ecclesiam predictam, sive premissa, sive alio quovis modo aut ex alterius cuiuscumque persona seu per similem resignationem dicti Johannis vel alterius de illa, in Romana Curia vel extra eam, etiam coram notario publico et testibus sponte factam, aut constitutionem felicis recordationis Johannis papae XXII, predecessoris nostri, que incipit *Exelis (!)*, vel alterius beneficii ecclesiastici, quavis auctoritate collati, assecutionem vacet, etiamsi tanto tempore vacaverint quod eius collatio iuxta Lateranensis statuta Concilii ad Sedem predictam legitime devoluta, ipsaque parochialis ecclesia dispositioni apostolice specialiter vel alias generaliter reservata existat, et super ea inter aliquos lis, cuius status presentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo eius dispositio ad nos hac vice pertineat, cum omnibus iuribus et pertinentiis suis, dicte mense, reservata tamen congrua portione de illius fructibus, redditibus et proventibus pro perpetuo vicario inibi instituendo, de qua se sustentare, episcopalia jura solvere, et alia sibi, ratione ipsius parochialis ecclesie incumbentia, onera perferre commode possit, Ordinarii loci provida moderatione taxanda, auctoritate apostolica, presentium tenore, perpetuo unimus, annectimus et incorporamus, ita quod liceat prefatis capitulo per se vel alium seu alios, possessionem dicte parochialis ecclesie auctoritate propria libere apprehendere, illiusque fructus, redditus et proventus in augmentum quotidianarum distributionum predictarum dumtaxat convertere, diocesani loci et cuiusvis alterius, licentia super hoc minime requisita. [f. 144r] Non obstantibus pie memorie Bonifacii pape VIII, etc., predecessoris nostri, ac voluntate nostra predicta et aliis apostolicis constitutionibus necnon dicte ecclesie Sancti Johannis juramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus contrariis quibuscumque; aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de huiusmodi vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus speciales

vel generales dicte Sedis vel Legatorum eius litteras impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum vel alias quomodolibet sit processum, quasquidem litteras et processus habitos per easdem et inde secuta quecumque ad prefatam parrochiam ecclesiam volumus non extendi, sed nullum per hoc eis quoad assecutionem beneficiorum aliorum preiudicium generari et quibuslibet privilegiis, indulgentiis et litteris apostolicis generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per que, presentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Proviso quod dicta parrochialis ecclesia propter unionem, annexionem et incorporationem huiusmodi debitis non fraudetur obsequiis et animarum cura in ea nullatenus negligatur, sed eius congrue supportentur onera consueta. Volumus autem quod capitulum prefatum, singulis quindecim annis perpetuis futuris temporibus, annatam camere apostolice ratione dicte parrochialis ecclesie solvere teneantur et debeant. Et insuper, prout est, irritum decernimus et inane si secus super hiis a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attemptatum forsitan est hactenus, vel in posterum contigerit attemptari. Nulli, ergo, etc., nostre unionis, annexionis, incorporationis, constitutionis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, etc.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo, nono kalendas decembris anno decimo.

53

Sixt IV concedeix al canonge d'Osca, Gabriel Ferrer de Busquets, una pensió anyal de dotze lliures barcelonneses, pagadores per Bartomeu Gebel-lí i pels seus successors en un benefici eclesiàstic senzill de la catedral de Tarragona.

Roma, 4 febrer 1481 (1480)

Ff. 173r-174r

Sixtus, etc.

Dilecto filio Gabrieli Ferrarii de Busquetis, canonico Oscensi, decretorum doctori, salutem, etc.

Litterarum scientia, vite ac morum honestas... [f. 173v]

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo, quarto idus februarii anno decimo.

Simili modo:

Venerabilibus fratribus archiepiscopo Salernitano et episcopo Foroiuliensi, ac dilecto filio officiali Terraconensi, salutem, etc.

Hodie dilecto filio, Gabrieli Ferrarii de Busquetis, canonico Oscensi, decretorum doctori, pensionem annuam duodecim librarum monete Barchinonensis, super fructibus, redditibus et proventibus cuiusdam perpetui simplicis beneficii ecclesiastici, comensalie nuncupati, [f. 174r] per clericos seculares teneri soliti in ecclesia Terraconensi, ordinis Sancti Augustini, per dilectum filium Bartholomaeum Gebel-lí, clericum Terraconensis diocesis et successores suos beneficium huiusmodi pro tempore obtinentes... eidem Gabrieli, quoad viveret, annis singulis integre resolvendam... reservavimus, constituimus et assignavimus...

Datis ut supra.

Sixt IV es reserva la causa discutida entre el mestre de l'orde de Montesa i el Castellà d'Amposta, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, sobre la possessió de la batllia o preceptoria d'Uldecona i de la Cènia, de la Castellania d'Amposta; i n'encarrega la sentència a l'Ardiaca i a Berenguer Clavell, ambdós canonges de la catedral de València.

Roma, 18 novembre 1480

F. 202r-v

Sixtus, etc.

Dilectis filiis archidiacono, et Berengario Clavell, canonico, ecclesie Valentine, salutem, etc.
Humilibus, etc.

Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Ludovici de Spuig, magistri Militie beate Marie et Sancti Georgii, de Montesia, Cisterciensis ordinis, quod orta dudum inter ipsum et dilectum filium Bernardum Hugonis de Rupebertino, castellanum Capellaniae (!) Emposte, Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, super baiulia seu preceptoria locorum de Uldecona et de la Cènia ac eius membrorum, dicti Hospitalis, Dertusensis diocesis, quam quilibet ipsorum Ludovici et Bernardi ad se certo modo spectare asserebat, materia questionis, Nos, causam huiusmodi, non obstante quod de sui natura ad Romanam curiam legitime devoluta et eam tractanda et finienda non esset, venerabili fratri Johanni, episcopo Nucerno, locum unius ex palatii apostolici causarum auditoribus de mandato nostro tenenti, et in eius absentia dilecto filio, magistro Hieronimo de Portariis, capellano nostro et earumdem causarum auditori, ad instantiam dicti Bernardi, audiendam commisimus et fine debito terminandam; ipseque Hieronimus auditor, prefato Johanne episcopo tunc ab eadem curia absente, in causa huiusmodi ad decretum citationis ad partes executioni debite demandate dicitur processisse. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, prefatus Ludovicus dictam preceptoriam seu baiuliam, non ut sibi tanquam beneficium ecclesiasticum debitam, sed tanquam proprietatem et ut sibi ex legitimis causis consignatam obtineat, proptereaque causa huiusmodi, que ad ipsum non beneficialis, sed potius [f. 202v] prophana censi et sic, potius in partibus quam in eadem curia agitari et terminari debeat, necnon cause propter quas dicta preceptoria seu baiulia ipsi Ludovico consignata extitit, longe facilius et commodius in eisdem partibus quam in eadem curia probari et de meritis huiusmodi cause liquere possint, pro parte dicti Ludovici nobis fuit humiliter supplicatum ut causam predictam ad nos advocare illamque aliquibus probis viris in partibus illis committere ac alias sibi in premissis oportune providere de benignitate apostolica dignemur. Nos, igitur, statum cause huiusmodi presentibus pro expresso habentes, illamque ad Nos, harum serie advocantes, huiusmodi supplicationibus inclinati discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatenus vos vel alter vestrum, vocatis dicto Bernardo et aliis, qui fuerint evocandi, causam ipsam in statu debito resumentes, illam ulterius audiatis et, appellatione remota, debito fine decidatis, facientes, quod decernitis, per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes, etc. Non obstantibus...

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo, quartodecimo kalendas decembris anno decimo.

Sixt IV habilita el clergue de València, Guillem Ramon Pere Sanç Centelles, ja dispensat 'de defectu natalium', fill de solter i de soltera, a la recepció de beneficis eclesiàstics.

Roma, 20 març 1481 [1480]

Ff. 224r-225r

Sixtus, etc.

Dilecto filio Guilleramoraimundo Petri Sancii Centelles, clerico Valentino, salutem, etc.

Nobilitas generis, vite ac morum honestas...

Hinc est quod Nos, volentes te, qui, ut asseris, de nobili genere procreatus existis, et cum quo dudum super defectu natalium, quem pateris, de soluto nobili genitus et soluta, ut, eo non obstante, ad omnes, etiam sacros, ordines promoveri et quecumque duo beneficia ecclesiastica cum cura vel sine cura se invicem compatientia... [f. 224v]... tuis in hac parte supplicationibus inclinati tecum, ut quecumque, quodcumque et qualicumque alia beneficia ecclesiastica... [f. 225r]... recipere et retinere libere et licite valeas.

Datis Rome apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo, tertio decimo kalendas aprilis, anno decimo.

Sixt IV encarrega als canonges de Barcelona, Joan Andreu Sorts i Bartomeu Travesset, de dirimir el plets sobre béns immobles en el bisbat de Tarragona entre els dos laics tarragonins Francesc Clamós i Leonard Pi.

Roma, 1 abril 1481

Ff. 233v-234r

Sixtus, etc.

Dilectis filiis Johanni Andree Sorts et Bartholomeo Travesset, canonicis ecclesie Barchinonensis, salutem, etc.

Humilibus, etc.

Exhibita siquidem nobis nuper dilecti filii Francisci Clamós, laici Terraconensis diocesis, petitio continebat quod olim ipse dilectum filium Leonardum Pi, laicum eiusdem diocesis, qui quedam immobilia bona in dicta diocesi consistentia, tunc expressa, sibi pro dote quondam Saurine, quondam Johannis Pi, laici dicte diocesis, dum viveret, uxoris, ex certis aliis causis tunc expressis, obligata, detinebat indebite occupata, super hoc petendo eum condemnari et compelli ad dimittendum sibi bona predicta, coram dilecto filio Officiali Terraconensi, ad quem cognitio causarum similium, que inter [f. 234r] laicales personas dicte diocesis oriuntur, pro tempore, de antiqua et approbata hactenusque pacifice observata consuetudine, pertinet, non ex delegatione apostolica, traxit manum, ipseque Officialis in ea perperam procedens, diffinitivam, per quam dictum Leonardum ab impetitione eiusdem Francisci absolvit, sententiam promulgavit iniquam, eundem Franciscum in expensis in eiusmodi causa factis nihilominus condemnando, illarum

taxatione sibi in posterum reservata. A qua quidem sententia fuit pro parte dicti Francisci ad Sedem Apostolicam appellatum, et demum nobis humiliter supplicatum ut appellationis huiusmodi et post illam forsán attempatorum et innovatorum ac nullitatis processus et sententie, huiusmodi causas una cum negotio principali aliquibus probis viris in partibus illis committere et alias ei in premissis oportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos, itaque, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatenus vos vel alter vestrum, vocatis dicto Leonardo et aliis qui fuerint evocandi, auditisque hinc inde propositis, etiam de principali negotio huiusmodi cognoscentes legitime (?), quod iustum fuerit appellatione remota decernatis, facientes, quod decreveritis, per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem, etc. Non obstantibus...

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo primo, kalendis aprilis anno decimo.

57

Sixt IV encarrega a Berenguer {de Sos}, bisbe electe de Torres-Sàsser (Sardenya), a Ponç Andreu, abat de Ripoll, i a Antoni Gener, de sentenciar el plet entre les abadeses menoretas de Sant Damià i de Pedralbes, d'una part, i el Vicari General de Barcelona, de part altra, el qual havia prohibit sota excomunió l'entrada de qualsevol persona, dones incloses, en els dits monestirs.

Roma, 10 maig 1481

Ff. 248r-249r

Sixtus, etc,

Dilectis filiis, Berengario, electo Turritano, et Pontio Andree, Abbati monasterii Rivipulli, Vicensis diocesis, in civitate Barchinonensi commorantibus, ac Antonio Gener, canonico Barchinonensi, salutem, etc.

Humilibus, etc.

Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectarum in Christo filiarum abbatissarum et conventuum Sancti Antonii, Barchinonensis, et beate Marie de Petris Albis, Barchinonensis diocesis, ordinis sancte Clare, sancti Damiani nuncupatorum Monasteriorum, petitio continebat quod, licet de antiqua et a tanto tempore citra, quod de eius initio memoria hominum non habetur observata consuetudine, mulieres et nonnullae alie honeste persone, de licentia abbatissarum eorundem monasteriorum pro tempore existentium, monasteria ipsa intrare et abbatissas predictas ac eorundem monasteriorum moniales pro sua devotione visitare consueverunt, nichilominus, [f. 248v] dilectus filius Antonius Agulana, qui se gerit pro vicario in spiritualibus generali venerabilis fratris nostri Gundissalvi, episcopi Barchinonensis, transumpta quarumdam litterarum felicitis recordationis Eugenii pape IIII, predecessoris nostri, per alios predecessores nostros revocatarum, publicari fecit. Et ne aliquid (!) ex cetero monasteria ipsa intrare presumerent, sub excommunicationis aliisque censuris et penis ecclesiasticis, quas in contra facientes promulgavit, prohibuit et mandavit. Unde, pro parte abbatissarum et conventuum predictorum, sentientium se ex hoc indebite se gravari, fuit ab eisdem publicatione, inhibitione et mandato nonnullisque aliis gravaminibus, eisdem per dictum vicarium illatis, ad Sedem apostolicam appellatum, nobisque humiliter supplicatum ut appellationis huiusmodi ac post illam forsán

atemptatorum et innovatorum negotiique principalis causas, aliquibus probis viris in partibus illis committere, aliasque in premissis oportune providere de benignitate apostolica dignemur. Nos itaque, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatenus vos vel duo aut unus vestrum, vocatis dicto vicario et aliis qui fuerint evocandi, auditisque hinc inde propositis, etiam de negotio principali huiusmodi cognoscentes, legitime quod iustum fuerit, appellatione remota, decernatis, facientes quod decreveritis, per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes, etc. Non obstantibus... [f. 249r]

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo primo, sexto idus maii anno decimo.

58

Sixt IV concedeix a Joan Besaldon, beneficiat de Sant Joan, de Llíria, bisbat de València, que pugui rebre els tres ordres sagrats en tres diumenges o festes fora del temps propi d'ordenacions.

Roma, 22 juny 1481

Ff. 274v-275r

Sixtus, etc.

Dilecto filio Johanni Besaldon, clerico, perpetuo beneficiato ad altare Sancti Johannis Baptiste, situm in parrochiali ecclesia ville de Liria, Valentine diocesis, salutem, etc.

Vite ac morum honestas...

Hinc est quod Nos, volentes te, premissorum meritorum tuorum intuitu, favore prosequi gratioso, teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et penis, a jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus, quomodolibet innodatus existis, ad effectum presentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tibi, ut a quocumque malueris catholico antistite, gratiam et communionem apostolice Sedis habente, in Romana curia vel extra eam residente, aliquibus tribus dominicis vel aliis festivis diebus, etiam extra tempora a jure super hoc statuta, ad omnes sacros, etiam presbiteratus [f. 275r] ordines, alias tamen rite, te promovendi facere, et, postquam promotus fueris, in illis ministrare valeas et ipsi antistiti ut ipsos ordines legitime impendere tibi possit, quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis ceterisque contrariis nequaquam obstantibus, auctoritate apostolica, tenore presentium, de specialis dono gratie indulgemus. Nulli, ergo, etc... Si quis, etc.

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo primo, decimo kalendas iulii, anno decimo.

59

Sixt IV concedeix a Arnau de Puigdorfila una pensió anyal de set lliures torneses, carregada damunt l'altar de Santa Eulàlia de la Seu, i una de tres, damunt l'altar de Sant Bartomeu, a Sant Jaume, de Mallorca, pagadores per Joan Boscà, beneficiat del dit

altar de Santa Eulàlia.

Roma, 30 gener 1481 [1480]

Ff. 293r-294v

Sixtus, etc.

Dilecto filio, Arnaldo Pugdorfila, clerico Maioricensi salutem, etc.

Nobilitas generis, vite ac morum honestas...

Nos tibi, qui, ut asseris, de militari genere... existis...

Datis Rome, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo, tertio kalendas februarii anno decimo.

Simili modo:

Venerabili fratri episcopo Agrigentino, et dilectis filiis Jacobo Fiela, canonico Urgellensi, ac officiali Maioricensi, salutem, etc.

Hodie dilecto [f. 294r] filio Arnaldo de Puydorfila, clerico Maioricensi, pensionem annuam septem super ad sancte Eulalie in Maiori, et trium librarum Turonensium parvorum super ad sancti Bartholomei in sancti Jacobi Maioricensis ecclesiis sita altaria, perpetuorum simplicium beneficiorum ecclesiasticorum fructibus, redditibus ac proventibus sibi, quoad viveret, vel procuratori suo legitimo, per dilectum filium Johannem Bosquà, clericum, ad dicta altaria beneficiatum, et cui etiam hodie beneficium ad altare sancte Eulalie, per liberam resignationem dicti Arnoldi... vacans... per alias nostras litteras contulimus et de illo etiam providimus... [f. 294]

Datis ut supra.